



## Concept-verslag Forum Stad 5 oktober 2023

<p><b>Aanwezig:</b> <b>Voorzitter</b> De heer C.P.I.M. Dolmans <b>D66</b></p> <p><b>Raadsleden:</b> De heer E. van der Baan (f.a.) CU De heer E.G.T. Braam BVR mevr. M.R. ten Brummelaar (f.a.) RB De heer D. Cupedo BVR De heer D.F.A. van Dam WIJ De heer M.J.. van Enk CDA De heer M. van 't Eind GL mevr. B. de Haan-Niesen De heer M. Keijzer (f.a ) BVR De heer J. Loof VVD Mevr. S. van Maarseveen GL De heer M. el Majjaoui PG&amp;R Mevr. L. Oude Alink GL De heer M. Stuijtzand (f.a.) PvdA</p>	<p>De heer E. van der Veer PvdA Mevrouw W. van der Weij D66 Mevrouw E. Woudstra D66 De heer . A. Zoghbi WIJ</p>
<p><b>Aanwezige portefeuillehouders:</b> Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer M. Wit wethouder, de heer G. J.H. van Malsen</p>	<p><b>Griffie:</b> De heer J. Hoefnagel</p>

### 1. Opening

De voorzitter: Een goedenavond, allemaal. Welkom bij dit Forum Stad vanuit wijkcentrum Stervoorde. Wij gaan vanavond vergaderen over een aantal bestemmingsplannen. Wij hebben ook een aantal sprekers. Ik wil het zo doen dat de sprekers over Pasgeld, dat we die nu doen, en de sprekers over Te Werve Oost, dat we dat direct voorafgaand aan het agendapunt zelf doen. Dat is in overeenstemming met het Forumreglement. Dat betekent wel dat ik zo direct bij de agenda het voorstel ga doen om het agendapunt Te Werve Oost naar voren toe te halen.

## 2. Algemeen insprekrecht

De voorzitter: Dan wil ik graag de sprekers het woord geven. U heeft vijf minuten de tijd, maar dat weet mevrouw Koole heel goed. Dus mag ik u het woord geven.

Mevrouw Koole: Goedenavond. Allereerst wil ik allen die in de afgelopen raadsvergadering moties en amendementen hebben ingediend van harte bedanken. Echter, als ik vandaag lees in de beantwoording van onze zienswijze dat een bos- en parkloper er al ligt en dat er misschien ooit eens een keer een andere inrichting voor komt, vraag ik me af hoe men denkt te borgen de motie bos- en parkloper? Ook zie ik vandaag in de krant een stuk waarin gezegd wordt dat er twee groene balken de wijk in zullen lopen. Ik kreeg een heel naar déjà vu. In Parkrijk werd er namelijk gezegd, er lopen twee groene vingers de wijk in en de wijk wordt ontsloten, en we weten allemaal wat daarvan terecht is gekomen, helemaal niets. De participatie van Pasgeld-Oost, wat is daar nog over te zeggen? Heel weinig behalve dat in de laatste bijeenkomst over Pasgeld-Oost er welgeteld zeven bewoners uit Pasgeld zaten. Men is het meer dan zat om te participeren ergens in waar allang vaststaat wat er besloten wordt. Mensen zijn murw, zijn het moe, zijn het zat. De 20 procent waarvan wordt gezegd dat men tegen bouwen is, is niet helemaal de juiste aantallen want de mensen willen gewoon niet meer, ze zijn het moe, ze zijn het zat. En ik vraag me af wat we dan nog kunnen doen om u te motiveren om echt de moties en de amendementen te waarborgen zodat er inderdaad een goed plan komt te liggen. We hebben toen ook een alternatief plan ingediend, in plaats van de 1000 woningen het huidige bestemmingsplan van 750 woningen. Wellicht is dat toch echt de moeite waard om daar nog eens naar te kijken als alles waarvan wordt gezegd, als dat niet kan, dan wordt er niet gebouwd. Ja, ik denk dat we daar een punt hebben. Er ligt ook een stuk juridische kaders van Natuurlijk Delfland waarvan ik moest vragen of u daar ook nog eens een keer goed naar wil kijken en een ingestuurd stuk over de participatie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koole. Dan de heer Doeswijk.

De heer Doeswijk: Even wachten op de techniek. Goedenavond, raadsleden, ik sta hier als bewoner van de Van Hardenbroeklaan en ja, met alle bouwplannen, daar is al heel veel over gezegd. Eén ding is wat ik gezien heb totaal niet meegenomen en dat is de verkeersveiligheid. Met de komst van de Laan van 't Haantje was binnen enkele maanden dat Google Maps het ook gevonden heeft en er komt gigantisch veel sluipverkeer over de Polakweg, de Lange Kleiweg, Laan van 't Haantje, daar de Beatrixlaan op en richting Kruithuisweg in Delft en daar de A4 weer op. File vermijdend gedrag, stukjes afsteken, er wordt hard gereden en er zijn al ... Mijn achterbuurvrouw die haar dochter is een aantal weken terug van de fiets afgereden, dat de fiets acht meter verder lag, auto de hoek om. Vanmiddag kwam ik terug uit Den Haag en ik rij de Kleiweg op vanaf de Polakweg en daar staat weer een ambulance, er is een klein jongetje van zijn fiets afgereden. Nu, met de bouw van 975 of 1000 sociale huurwoningen, de komst van 2100 appartementen zonder parkeerplaats, die gaan allemaal met de fiets, de Kleiweg kan het niet aan. De Polakweg trouwens ook niet. Daar gaan veel ongelukken gebeuren en gaat de gemeenteraad pas wat doen als er doden vallen? Ik ben de vorige Forum Stad geweest, er werd over de Van Rijnweg gesproken. Het is knap dat de gemeenteraad er tien jaar over doet om daar een besluit, besluitje over te nemen. Ik hou mijn hart vast voor de Lange Kleiweg. Ik heb plannen gelezen, er wordt dan gezegd, ja, er wordt niet ten zuiden van de Kleiweg woningen gebouwd. Dat klopt. Daar zit DSM, die gaat een campus bouwen. Misschien is het een goed idee om bijvoorbeeld de auto, een bruggetje tussen Delft en Rijswijk bij het Haantje af te sluiten voor autoverkeer. Dat scheelt alvast heel veel sluipverkeer. Misschien een rotonde maken op het punt Lange Kleiweg, Laan van 't Haantje, die kruising en misschien ook voor de komende afritten van de nieuwbouwwijken. Want als u doorgaat met bouwen, ja, als een van mijn kinderen wat overkomt, ik stel de gemeenteraad aansprakelijk want jullie zijn gewaarschuwd, bij deze. Verder over de

participatie had mevrouw Koole het al. De participatie van Pasgeld West, Oost, wat is het, de 110 woningen, er zijn honderden vragen gesteld, geen enkel antwoord ontvangen. Gaan we zo om met participatie? Ik vind het triest. Ik ben wel heel benieuwd, want openbaar vervoer zou de oplossing kunnen zijn, komt er een buslijn over de Kleiweg die wel regelmatig rijdt en ook 's avonds na zessen? Wanneer wordt het station geopend, uiterlijk en naar verwachting? Wat gaat de gemeente doen aan de onveilige verkeerssituatie op de Kleiweg? Er wordt 60, 70, 80 gereden en ook al, plaats een flitspaal, en ook al gaan de inkomsten niet naar de gemeente, de veiligheid in de gemeente neemt wel toe. Betalen de projectontwikkelaars mee aan de verkeersmaatregelen? Want ik denk dat er toch rotondes of stoplichten aangelegd moeten worden op de toegang tot de weg van de nieuw te bouwen wijken, op de Laan van 't Haantje bijvoorbeeld bij de Lidl, bij de kruising met de Kleiweg en misschien ook wel bij GroenRijk. Het is levensgevaarlijk en er gaan doden vallen. We komen zeg maar de wijk is relatief nieuw. Vaak komen bewoners daar, die lossen eerst wat kosten af en dan komen de kinderen dus over vijf jaar rijden daar heel veel kleine kinderen rond van wie je niet kan verwachten dat ze verkeer wat 60, 70, rijdt over een weg die voor 50 bedoeld is, dat ze dat goed inschatten. Ik hou mijn hart vast en ik hoop dat er geen doden vallen maar het is een kwestie van tijd voordat dat gebeurt als de gemeente geen maatregelen neemt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij over, tenzij er vragen zijn vanuit de raad, vanuit het Forum?

### **3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening**

De voorzitter: Dan gaan we over naar de lijst van ingekomen stukken. Dank aan beide sprekers. Is er iemand die over dat agendapunt het woord wil voeren? Dat is niet het geval, dan is die bij deze vastgesteld.

### **4. Vaststelling agenda**

De voorzitter: Dan gaan we naar de vaststelling van de agenda en daarbij is het voorstel om agendapunt 11 iets eerder te behandelen, namelijk direct na vaststelling van het Forumverslag. Is dat akkoord? Ja, dan is hierbij de agenda vastgesteld.

### **5. Mededelingen college**

De voorzitter: Dan gaan wij over naar een mededeling van het college. Wie mag ik het woord geven? Wethouder de heer Wit.

Wethouder de heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Twee mededelingen. De eerste mededeling, het hek rond de speeltuinzone in het Wilhelminapark. Op 4 juli heeft de gemeenteraad daarvoor, is er een motie ingediend om een hek te plaatsen rond dat park. Nou, misschien heeft u het al gezien maar begin augustus is dit hek geplaatst en daarmee is mijns inziens ook invulling gegeven aan deze motie. Tweede mededeling die ik heb gehad over de aanpak loodverontreiniging van Ons Ideaal. In een eerdere raadsinformatiebrief, het gaat om 23061, hebben wij bericht over het resultaat van de risicobeoordeling en het vervolg, de kostenraming die daarvoor opgesteld zou worden. Dat wordt gedaan door de provincie Zuid-Holland, die heeft vooruitlopend op het resultaat van het onderzoek een bureau opdracht gegeven voor het uitwerken van deze kostenraming en voor het uitwerken van actieve bodemsaneringsmaatregel voor de tuinen, in ieder geval voor tien tuinen daarbij. Ze neemt daarvoor ook de financiële verantwoordelijkheid dus dat is een mooi gebaar vanuit de provincie. Dat we niet in een discussie terechtkomen over kosten van sanering, mocht dat zover zijn, maar dat de provincie heeft aangegeven dat voor haar rekening te nemen. Voor de overige tuinen met een matige

bodemkwaliteit worden voor deze locatie specifieke gebruiksadviezen opgesteld en de nazorg daarvoor ligt wel bij de gemeente. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Twee mededelingen, één over het bestemmingsplan Pasgeld wat vorige raad is vastgesteld. Daar is per abuis de zienswijze van De Schoffel, één zienswijze niet opgenomen in de nota van beantwoording. Dat is heel erg vervelend maar dat doet, verandert de juridische status van het bestemmingsplan en van de positie van De Schoffel, mocht ze in beroep willen gaan tegen het bestemmingsplan, verandert daar niets aan. Het zou ook geen ander bestemmingsplan worden of in ieder geval geen ander raadsvoorstel. Wij hebben dat zelf ontdekt, meteen vandaag ook contact opgenomen met het bestuur van De Schoffel. Ik vond dat ik dat u ook hier meteen moest mededelen. Wij gaan dus daarover verder in gesprek voor een goede afhandeling van die zienswijzen. Tweede mededeling gaat over iets wat in het vorige Forum of raad is gesteld namelijk over de voetgangersverbinding tussen RijswijkBuiten en de Bogaard. Die wordt op een aantal punten verbeterd en daar is 71.000 euro voor opgenomen in de begroting, die u zelf kunt vaststellen wellicht op 7 november.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Zijn er verder nog mededelingen uit het college? Nee. Dan sluiten we dit agendapunt af.

## **6. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen**

De voorzitter: Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen. Ik kijk even rond of er terugkoppelingen zijn? Dat is niet het geval.

## **7. Overzicht toezeggingen en moties**

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 7, dat is het overzicht toezeggingen en moties. Zijn daar vragen of opmerkingen over, over de wijze, huidige status daarvan? Nee, dan is de lijst hierbij vastgesteld.

## **8. Vaststellen concept verslag Forum Stad 14 september 2023**

De voorzitter: Dan gaan we over naar de vaststelling van het Forumverslag. Iemand daar vragen? De heer Cupedo.

De heer Cupedo: Dank u. Er staan geen fractiemedewerkers bij, mijn collega Marcel Keijzer staat er niet bij en bij de raadsleden staan een aantal fractiemedewerkers dus dat lijkt niet helemaal de bedoeling.

De voorzitter: Dat lijkt me ook niet de bedoeling maar dat zal de griffie herstellen. Kunnen we daarmee het verslag vaststellen? Dan is hierbij het verslag vastgesteld.

## **9. Raadsvoorstel Ontwikkelkader Te Werve Oost**

De voorzitter: Dan gaan wij over naar agendapunt 9 en dan wil ik eerst de insprekers het woord geven. Ik heb op mijn lijstje staan als eerste mevrouw Fakkert.

Mevrouw Fakkert: Nou, goedenavond, raadsleden. Dat klinkt heel raar. Ik kom hier eigenlijk om mijn stem te laten horen in verband met de plannen van Te Werve Oost. In de eerste instantie was ik en de mensen die bij

mij, ik woon op de Snouck Hurgronjestraat nummer 4, dat zijn de eengezinswoningen uit 1996. In de eerste instantie waren we heel erg blij tot een drie maanden geleden toen de plannen werden voorgelegd. Toen was het voor mij als niet, ik heb daar niet in gestudeerd, kon ik al zien dat er knelpunten waren die gewoon, dat het plan niet uitgevoerd zou kunnen worden als wij er stonden als huizen. Toen is ook, toen heeft Rijswijk Wonen ook gemeld van, jullie woongeluk, dat gaat hem zo niet meer worden en is er besloten om nu te gaan kijken van, we gaan jullie platgooien. Ik vind dat een heel moeilijk standpunt, heel moeilijk om te begrijpen dat je een duurzame wijk gaat creëren en dat wij als 23 woningen, omdat we een knelpunt zijn, weg moeten. Terwijl onze huizen niks mankeerden. We zijn daar Miva woningen, je kan hier oud in worden. En het tweede puntje wat ik heel moeilijk vind is de communicatie met Rijswijk Wonen. Enerzijds werd er gezegd van, we doen dit voor jullie omdat het woongeluk weg is. Toen heb ik ook gevraagd van, maar als we blijven staan, worden de plannen dan aangepast? Toen werd er gewoon gezegd van, nee, dan blijft het zo, klaar. Dus enerzijds zijn we eigenlijk de pineut, anderzijds zijn we de pineut, als we blijven staan of niet. Er was een toezegging van zonnepanelen, we zouden tot 2030 gewoon niks hoeven te betalen. Ik heb vorig jaar een nieuwe keuken gekregen van Rijswijk Wonen en ik woon er met superveel plezier en het is voor mij niet begrijpen dat dit gaat gebeuren. En ik kan er ook gewoon niet bij dat er goede woningen gesloopt zouden moeten gaan worden. Want dit is toch een soort, het is kapitaalvernietiging. En ik heb voor de rest geen verstand van, dit is mijn gevoel wat ik aan jullie wil doorgeven. Dus dat eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fakkerts. Dan geef ik het woord aan de heer Zweers.

De heer Zweers: Goedenavond, raadsleden. Eigenlijk over hetzelfde onderwerp als de vorige spreker. Als een donderslag bij heldere hemel werd begin september een brief door Rijswijk Wonen verzonden aan de bewoners van 23 eengezinswoningen. Op deze ongebruikelijke wijze werden zij geïnformeerd dat men van plan is om deze eengezinswoningen, ruim 25 jaar oud, geschatte totale waarde een kleine 10 miljoen euro, alsnog te slopen. Twee jaar lang is nadrukkelijk gezegd dat deze woningen zouden blijven staan en dit tendert volgens mij naar een onzorgvuldige besluitvorming. Verder wordt in het recente raadsvoorstel over het ontwikkelkader Te Werve Oost verwarring gecreëerd. Volgens de afbeelding op pagina 2 blijven deze woningen gewoon staan en verder op pagina 4 en 6 wordt zelfs geschreven over het vernieuwen van deze 23 grondgebonden woningen. Nergens wordt iets gemeld over sloop. Je kunt het allemaal nalezen. Met sloop en gedwongen vertrek van de bewoners uit deze woningen die in goede staat verkeren, is onredelijk. Overigens zijn deze woningen ook ingericht als levensloopbestendige woningen voor ouderen en gehandicapten en daar is een groot tekort aan momenteel. De vraag is ook of Rijswijk Wonen überhaupt in staat is om in deze tijd met grote krapte op de woningmarkt de bewoners een gelijkwaardige woning tegen een gelijkwaardig huur aan te bieden. In ieder geval zijn de bewoners uit mijn reeks eengezinswoningen aan de rand van het project Te Werve Oost tegen sloop. Ik heb bij de andere bewoners nog geen goed overzicht. Verder wil ik nog even ingaan op het hele project Te Werven Oost. Het projectbureau Synchroon en Rijswijk Wonen hanteren volgens mij een veel te optimistisch maakbaarheidsscenario. Het is een soort geïdealiseerd beeld van de samenleving. Met nieuwe gebouwen en parkeergarages in dichtbevolkte, gemêleerde woonwijken creëer je nog geen nieuwe mensen. En dat verdichtingsvraagstuk is ook een belangrijk punt van aandacht. De bevolkingsdichtheid gaat dus nu van 350 woningen naar 550 of zelfs 590, dat is ruim anderhalf keer zoveel inwoners, zeg maar 70 procent meer inwoners op dezelfde oppervlakte. Meer gebouwen, meer mensen, meer auto's. De vraag is ook of dat zal leiden tot een optimale sociale cohesie, zoals in het ontwikkelkader Te Werve Oost wordt voorgesteld. Verder wil ik het hebben over de verdwijning van het natuurschoon en de bomen. Een groot deel van de bomen zijn 60 tot 70 jaar oud, die moeten dus verdwijnen. Dat is een aantasting van de ecologische waarde. Deze bomen zorgen niet alleen voor zuurstof, houden hitte tegen en de fijnstof, Rijswijk heeft een hoog gehalte fijnstof, de aantrekkingskracht van Rijswijk als groene gemeente wordt hiermee ook aangetast.

Jonge bomen, dat lijkt leuk, maar die hebben 20 tot 30 jaar nodig om dezelfde functie te kunnen vervullen als deze bomen die er nu staan. In het ontwikkelkader staan hele mooie woorden, zoals toekomstbestendig groen, natuurinclusief, klimaatadaptief, maar de vraag is hoe dat in de toekomst zal uitpakken? Waarom is in het verleden geen gefaseerde nieuwbouw gerealiseerd in Te Werve Oost? Ik woon in dit huis 27 jaar en toen werd al gezegd dat die portiekwoningen zouden worden gesloopt. Ruim 20 jaar geleden. Dat is nooit gebeurd. Ja, nu is men dan met een grootschalig project bezig. Laatste opmerking. Waarom is er eigenlijk zo'n andere aanpak in Te Werve West gerealiseerd met veel ruimte, minder woningen, geen parkeergarages dan in Te Werve Oost zoals het nu is gepland? Waar alles dicht op elkaar wordt gebouwd en er volgens mij sprake is van een disbalans in de gebouwde omgeving. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Til. Ook even wachten op de techniek. Dank.

De heer Van Til: Goedenavond. Ik ben Roel Van Til, ik ben een bewoner van Te Werve Oost, het gedeelte wat gesloopt gaat worden. Mijn inspraak gaat over het citaat dat te vinden is in het ontwikkelkader Te Werve Oost, hoofdstuk 2.3 mobiliteit, bladzijde 12 bovenaan. Er staat geciteerd, de Karel Doorman krijgt ten hoogte van Park de Driesprong een knip voor autoverkeer. De reden die ik gehoord heb in de participatiemomenten zijn om sluijverkeer te blokkeren. Mijn inbreng hierin is, sluijverkeerd ontstaat als gevolg van capaciteitsproblemen. Capaciteitsproblemen van de Sir Winston Churchilllaan hebben invloed op het sluijverkeer op de Karel Doormanlaan. Mijn bevindingen als bewoner, Sir Winston Churchilllaan heeft geen capaciteitsproblemen dus de knip is niet nodig. Verder, mocht er in de nieuwe situatie capaciteitsproblemen ontstaan op de Sir Winston Churchilllaan, en deze gevolgen hebben op de toename van sluijverkeer, zet de knip op de Karel Doormanlaan aan de andere kant van de Van Vollenhovenlaan. Dat was het, dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan als laatste mevrouw Van Aanholt.

Mevrouw Van Aanholt: Goedenavond. Mijn naam is Sandy Van Aanholt, ik woon samen met mijn man sinds 2019 met veel plezier in Te Werve, in een van De Drie Hofdames gelegen aan de Van Vollenhovenlaan. Dat is dus buiten het projectgebied maar wel grenzend aan het projectgebied. Allereerst willen we aangeven dat we niet tegen de geplande vernieuwing in onze wijk zijn en we hebben alle ontwikkelingen tot nu toe gevolgd en de participatiebijeenkomsten bijgewoond. Wij maken ons echter nog steeds zorgen over de grote toename van het aantal woningen. Uitgaande van 550 nieuwe woningen is het een stijging van 55 procent ten opzichte van de sloop, 355. En bij 590 woningen, dit was nog niet eerder bij ons bekend vanwege de eventuele sloop van de 23 eengezinswoningen, is het een stijging van 66 procent qua woningen. Daarbij moet ons inziens niet vergeten worden dat er ook al 64 woningen op de locatie Bloedbank worden gerealiseerd. Volgens Kadaster heeft Te Werve al 2510 inwoners per vierkante kilometer en is daarmee de bevolkingsdichtheid van deze wijk flink boven het gemiddelde van Nederlandse buurten. De vraag is, blijft onze wijk nog wel prettig leefbaar of wordt het overbevolkt en met alle gevolgen van dien? We begrijpen dat er een woningnood is maar het lijkt er nu op dat dit met hoogbouw in onze wijk Te Werve Oost opgelost moet gaan worden. Zoveel extra woningen en daarmee samenhangende hoogbouw van acht tot twaalf etages in zo'n klein gebied, in onze ogen sluit dit totaal niet aan bij de huidige bebouwing. Ook in, zoals de vorige spreker of een van de vorige sprekers zei, zoals in Te Werve West, de huidige bebouwing is nu vijf tot zeven etages met set-backs. Dit sluit dus ook niet aan op de in het raadsvoorstel genoemde ambitie, aansluiten op de bestaande bebouwing. De omliggende wijken zoals Havenkwartier, Plaspoelpolder en Kessler Park zijn in onze ogen veel geschikter voor hoogbouw, vanwege de veelal leegstaande en hoogstaande kantoorgebouwen, plus kortere afstand naar de uitvalswegen. Verder hopen wij dat het principe STOMP gaat werken, hoewel recente berichtgeving vanuit RijswijkBuiten, het Parkrijkgebied ons helaas geen vertrouwen geeft. Er zal duidelijke communicatie over dit principe bij de

verhuur en verkoop van de woningen moeten plaatsvinden, anders krijgen wij, de achterblijvers, hier veel last van. Bedankt voor uw aandacht en we hopen dat u onze zorgen zeer ter harte neemt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ben ervan overtuigd dat de woorden van de insprekers ook in het debat zo direct worden meegenomen. Dan gaan wij over tot de behandeling van het agendapunt ontwikkelkader Te Werve Oost en wie mag ik daarover het woord geven? Dan ga ik denk ik even het rijtje af en dan beginnen we bij de heer Van Dam.

De heer Van Dam (WIJ.): Ja, dank en ook dank aan de insprekers om hier vanavond te komen en in ieder geval de raad te woord te staan. Ik neem een aantal van hun vragen denk ik mee, aangezien ze die niet direct aan het college kunnen stellen, maar ik gelukkig wel. Ik zou willen beginnen met het verhaal over de eengezinswoningen want ik was in de veronderstelling dat dit hele plan gebaseerd was op gewoon te oude woningen die we zouden willen gaan vernieuwen. En vandaar dat we zeg maar de huizen slopen en er nieuwe voor in de plaats zetten. Maar nu blijkt dat we ook 23 eengezinswoningen die, nou, zoals de insprekers eigenlijk al aangaven, nog volledig werkbaar en bewoonbaar zijn en waar mensen ook gewoon prettig wonen, dat we die ook tegen de vlakke gaan gooien of dreigen tegen de vlakke te gaan gooien. Ik zou daar graag een toelichting vanuit het college willen waarom die keuze is, hoe we tot die keuze zijn gekomen en of dat dan echt niet te voorkomen is? Dus daar, ik wil graag dat antwoord hebben. Dan, ja, op de laatste twee insprekers ingaand, hoe gaan we de leefbaarheid borgen in die wijk? Want we hebben, nou, we gingen van 300 nog wat inwoners of 300 nog wat huizen naar meer dan het dubbele, 55 procent hoorde ik een van de insprekers zeggen. Dat is een enorme toename aan het aantal inwoners. We bouwen enorm veel huizen erbij dus dat doet wat met de leefbaarheid binnen zo'n wijk. Een wijk moet leefbaar zijn maar we doen dit in een wijk die eigenlijk al heel dichtbevolkt is. Dus hoe zit het dan met het parkeren, hoe zit het met de faciliteiten binnen die wijk, komt dat niet enorm onder druk te staan? Graag daar ook een toelichting op. Dan nog een paar kleinere dingen. Er is een terugkeergarantie volgens mij beloofd door Rijswijk Wonen. Ik las daar in de stukken weinig over. Kan de wethouder daar een toelichting van geven hoe het daarmee staat en of daar gebruik van wordt gemaakt en of dat op een goede manier gaat? Dan lees ik in een stuk dat Synchron op de locatie van De Broodfabriek de sociale woningvoorraad gaat compenseren, dus wat we hier weghalen aan sociale huurwoningen wordt daar bijgeplaatst. Maar er worden volgens mij geen nummers genoemd dus om hoeveel woningen gaat het dan op De Broodfabriek? En wat is die maximale bouwhoogte? Want iets dat volgens mij nog niet is benoemd is dat we woontorens van twaalf etages minimaal gaan neerzetten, dat lijkt me toch wel een hele grote verandering in deze wijk. Dus ja, hoe hoog wordt het daar? En daarbij wil ik het laten voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel en dank aan de insprekers en dank voor de stukken. Het plan ziet er ook vooral hartstikke mooi uit, mooie ambities wat betreft mobiliteit, sociale samenhang, natuurinclusiviteit en klimaatadaptie. Maar we weten natuurlijk allemaal dat het nog best wel lastig is om alles waar te maken dus daar zullen wij zeker op toetsen en kijken of dat ook allemaal gaat lukken. De inspraak geeft ons ook nog wel wat bedenkingen, in ieder geval even nog wat vragen dus we gaan zelf het ontwikkelkader nog wat verder verdiepen. Wat betreft de inspreker over die 23 woningen. Als ik het goed heb gelezen dan is er nog een, is het een keuzemoment. Dan komt er dus nu een proces om te kijken wat we daarmee moeten doen. Een aantal inwoners schijnen, zo lees ik, gevraagd te hebben om te kijken of ze toch gesloopt kunnen worden, als ik het slopen goed interpreteer, maar een aantal bewoners, horen we nu, willen dat helemaal niet. Dus ik ben

vooral benieuwd, hoe ziet dat proces eruit van het scenario om tot een keuze te komen en hoe worden daar de bewoners in betrokken, gegeven de verschillende geluiden? Dank u wel, tot zover de inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Oude Alink.

Mevrouw Oude Alink (GL): Ja, bedankt, voorzitter. Ja, het belangrijkste punt van GroenLinks is, het huidige project betekent een vernieuwing van een vooroorlogse wijk. En na een lange periode, zoals ook al is gezegd, waarin er niet veel is gedaan in deze wijk. Deze vernieuwing betekent ook een ingreep in het aantal sociale huurwoningen in Rijswijk als de gehele stad. Wij zijn heel erg benieuwd, hoe verhoudt dit project zich tot de doelen die wij ons gesteld hebben in het coalitieakkoord om de sociale woningbouw op peil te houden? En hoe verhoudt dit project zich tot de aangenomen motie visie op volkshuisvesting die wij tijdens het kaderdebat indienden? Een beetje verdergaand op wat de heer Van Dam net zei, als de compensatie sociaal naar voren wordt geschoven, dus de plannen in De Broodfabriek die nog enige tijd gaan kosten, daar vindt GroenLinks wel dat toekomstige projecten deze compensatie van tevoren misschien iets strakker gepland moeten hebben en we vragen ons af of het college het daarmee eens is? We vragen ons ook af, hoe hard zijn de plannen voor een groene en een klimaatadaptieve wijk? Want zoals al gezegd door de inspreker, hoe gaan we ervoor zorgen dat 550 woningen, bovendien zonder volwassen bomen in de straten, straks bestand gaan zijn tegen hittestress die hoort bij het sterk verstedelijkt gebied waarin wij allemaal leven? De visie van het college horen wij daarop graag. Wij zijn ook heel erg benieuwd of zij denken dat één op één compensatie van een boom voldoende gaat zijn? Wij twijfelen daaraan. In het plan wordt gesproken over een optie voor een ondergrondse parkeergarage. Nou, het lijkt ons uiteraard beter dan het innemen van heel schaarse ruimte in de wijk. We kunnen hiervoor eventueel meer woningen in het gebied tegemoet zien. Wij zijn hier op zich positief over maar we zijn ook, de insprekers horende, verrast hoe dit is gegaan met de participatie over de eengezinswoningen en wij zijn benieuwd naar de reactie van het college hierop? En we vragen ons af, komt er nog een gesprek met Rijswijk Wonen hierover? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loof.

De heer Loof (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dank aan de wethouder voor het raadsvoorstel. De fractie van de Rijswijkse VVD heeft daarover een aantal vragen als volgt. Te beginnen met het tekort, dat er al ontzettend vaak en uitgebreid hierover is gesproken en het is goed dat het ontwikkelkader er nu eindelijk ligt. Het voldoet, zoals wij het lezen, aan alle eisen die er ook aan gesteld zijn. Om even meteen in te haken op wat mevrouw Oude Alink net zei, het verlies van sociale woningbouw wordt ook elders gecompenseerd. Op deze manier ontstaat er ook een goede eigen wijk, dat is ook conform beleid wat we natuurlijk willen voeren. Een aandachtspunt die wij graag, nou, waar wij een vraag over hebben is de zinsnede dat we geven prioriteit aan voetgangers en fietsers en stimuleren OV, deelmobiliteit. Daarnaast lezen we ook dat bewoners geen vergunningen gaan krijgen. Nou, daar hebben we onze bedenkingen bij. We vragen de wethouder hoe hij dat voor zich ziet? Of de parkeergarage die er gaat komen ook afdoende is en welke kosten zijn gemoeid voor de bewoners om hier te parkeren? Kan dit niet op een andere manier waarin ook de bereikbaarheid ook voor automobilisten gewoon geborgd blijft? Wat betreft de financiën. De financiën voor wat de gemeente hieraan moet gaan bijdragen, dat lijkt op dit moment een open einde te zijn. Kan de wethouder toezeggen dat er geen gemeentelijk geld anders dan binnen de reguliere budgetten zal worden besteed aan deze herontwikkeling? Dus niet dat er in een latere fase alsnog krediet zal worden aangevraagd. Tot slot zou ik graag willen meegeven, ik denk dat het echt nodig is dat hier wat ontwikkelingen plaats gaan vinden. Ik sprak vandaag iemand die daar zo nu tijdelijk woont en ik begreep dat je in sommige van de woningen de appjes van de burens door de woning, door de muren kan horen. Ja, dat is over leefklimaat gesproken, daar heb je ook vrij



weinig aan. Het is goed dat er iets gebeurt maar laten we wel zorgen dat het goed gebeurt. En daarbij zou ik graag de wethouder ook willen vragen om de vragen die de sprekers hadden, vond ik een aantal ook wel interessant, om daar ook even op te reflecteren. Bij deze, voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel. En de ondertiteling bij u stond fractieassistent maar u bent fractievoorzitter dus dat zal hersteld worden. De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ja, dank u wel. Om even in te gaan op de laatste woorden van de vorige spreker. Het is natuurlijk wel zo dat als je onderhoud aan woningen uitstelt of vermindert, dat je natuurlijk uiteindelijk overal in een situatie komt waar dit soort problemen ontstaan van last van geluid van je burens. Dat op zichzelf is natuurlijk geen enkele reden om woningen plat te gooien. Ik denk dat we in alle opzichten gewoon heel kritisch mee moeten denken met dit voorstel wat er nu ligt. Ik wil zeggen om te beginnen dat wij ook als CDA de plannen met veel verwachting tegemoet hebben gezien. Wij zijn ervoor om in Te Werven Oost woningen te slopen en nieuw te gaan bouwen. Enige verdichting ook maar uit dit voorstel blijkt, en ik pak er maar één punt uit, dat het ook een riskante operatie is omdat we als gemeentelijke organisatie dit soort ontwikkelingen gewoon goed moeten kunnen blijven volgen en sturen. En bij de risico's die aan dit plan worden toegedicht, wordt ook eerlijk vermeld dat wij een risico lopen dat we met personeelsgebrek in onze eigen organisatie daar misschien ook te weinig aandacht aan kunnen besteden. Dan plaats ik dit plan even in het perspectief van de plannen die ook Kessler Park en Havengebied in ontwikkeling zijn, los nog van RijswijkBuiten en de Bogaard. Ik heb vaker erop gewezen dat we als Rijswijk te veel hooi op onze vork nemen in te korte tijd. Als het nou om prioritering zou moeten gaan, dan zou ik normaal zeggen dat we aan deze wijk nou juist inderdaad wel prioriteit zouden kunnen hechten. Ten eerste omdat er in de wijk iets nodig is van bestaande bouw die vernieuwd moet worden, maar ook zou ik zeggen omdat we hier met een woningcorporatie te maken hebben. Daar zou ik dan ook van denken dat het verschil met een commerciële projectontwikkelaar zou moeten zijn dat de corporatie, die op termijn blijft verhuren, zich ook verantwoordelijk weet voor de leefbaarheid in de wijk omdat ze daar dat bezit ook op een goede manier willen onderhouden en hun bewoners tevreden willen stellen, hun huurders. Daarom worden de vragen die hier gesteld worden en ook vanuit het publiek, wegen des te meer, wegen des te zwaarder. Ik vind het opvallend dat toen het ging om de verdeling van sociale woningbouw en commerciële woningbouw, we toch een aantal keren ook de vertegenwoordiging voor RijswijkBuiten op de tribune zagen en vanavond, nu het plan aan snee is, zie ik daar niemand. Ik hoop dat dat geen veeg teken is. Ik denk dat er heel veel aandacht nodig is om te zorgen dat dit plan ook in goede banen wordt geleid. Dat zou dus bij wijze van spreken ook moeten door een prioritering van de andere bouwlocaties, als het aan het CDA ligt. Als we het hebben over die leefbaarheid dan worden er inderdaad hele mooie woorden gesproken in dit ontwikkelkader. Dat zijn we gewend van projectontwikkelaars maar dit is een stuk van de gemeente, in overleg ook met de corporatie opgesteld neem ik aan. En als we het dan hebben over het groen en we kijken naar de plaatjes van de massastudie en we zien daar heel veel groen tussen die flats in, dan zie je in de tekst dat er sprake is van geveltuintjes van 30 centimeter. 30 centimeter, voorzitter, en een overgangszone van anderhalve meter. Dan staat er, dit lokt ontmoeting uit. Ja, omdat je met je neus pal tegenover elkaar staat. Maar dat zegt toch niks over de leefbaarheid van een wijk? Ik kan me herinneren dat ik toen ik op de lagere school zat, op de middelbare school al heel vroeg bij aardrijkskunde of wat dan ook leerde dat als je hoogbouw gaat plegen, hoge flats gaat bouwen, en dat deden we in de jaren 60 voor het eerst in Nederland, dat je dan zorgt dat er heel veel ruimte omheen is. Dat dat ook nodig is voor het sociale leven. En dat is niet eens voldoende want we hebben in projecten als de Bijlmer geleerd dat ook de manier waarop je die flats bouwt, dat dat ook enorm belangrijk is voor hoe mensen elkaar kunnen ontmoeten en niet anoniem langs elkaar heen leven. Nou, wat we hier in Te Werve Oost moeten doen en ook nog steeds kunnen doen is ervoor zorgen dat we die flats, die hoogbouw, dat we die op een manier gaan bouwen dat mensen elkaar

tegenkomen, dat mensen elkaar ontmoeten. En daar lees ik veel te weinig van in dit stuk. Dan kan het zijn dat dat pas in een latere fase komt bij de concrete bouwplannen, maar ik zou daar in dit ontwikkelkader gewoon tekst aan willen wijden. En ik ga dat niet meer bij amendement doen, zoals de vorige raadsvergadering. Ik zou graag aan het college willen vragen om dat toe te zeggen dat ze dat met de woningcorporatie en met Synchron gaan afspreken, dat ze er harde voorwaarden aan gaan stellen. Dat gaat ook over dat groen tussen de woningen. Als ik lees dat er ...

De voorzitter: Mag ik u vragen om er een afronding aan te geven?

De heer Van Enk (CDA): Ja, dat wordt lastig, voorzitter, want ik heb nog een heleboel vragen. Als ik lees dat er nog geen krediet vanuit de gemeente is gereserveerd voor het inrichten van de openbare ruimte, zou ik willen vragen, wanneer gaan we dat doen en waar kunnen we daar garanties op krijgen? Ik heb de vraag over de waardeverschillen die worden afgerekend tussen het ruilen van de, uitruil van de grond. Ik zou willen vragen aan de wethouder, waar wordt die waarde op gebaseerd? Is dat de huidige bestemming of is dat de waarde van een nieuwe bestemming? En hoe worden wij als raad geïnformeerd over het sluiten van de anterieure overeenkomsten? Wordt dat vooraf gedaan of pas achteraf? Ik zou dat graag vooraf willen weten. En parkeren, daarvan lees ik een heleboel goede dingen. Ik lees ook autoluw. Dat spreekt mij natuurlijk enorm aan, gelet op de discussie vorige keer over Pasgeld. Ik heb alleen nergens de precieze parkeernorm gelezen. Misschien heb ik daar overheen gelezen, misschien kan de wethouder dat toelichten welke verhouding woningen op parkeerplaatsen er plaatsvindt? Ja, en tenslotte, de eengezinswoningen waar de insprekers over hebben gesproken. Ja, 27 jaar oud, dat is natuurlijk absoluut nog lang geen volledige afschrijvingstermijn. En ik kan mij heel goed voorstellen, zeker als dat pas later in het plan opkomt, dat bewoners daar erg ongelukkig mee zijn. Ik zou willen vragen, is de variant om die woningen te laten staan nog steeds in de lucht? Kunnen we daar als raad nog invloed op uitoefenen? En kunnen we daar ook uitgewerkte voorstellen op zien voordat we dit ontwikkelkader vaststellen, en daarmee wellicht impliciet akkoord gaan met het slopen van die woningen. Dat zou ik betreuren. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik het woord geven? De heer Braam.

De heer Braam (BVR): Dank u wel, voorzitter. Allereerst moet ik zeggen, ik ben vanuit een andere hoedanigheid betrokken geraakt bij de ontwikkeling van dit gebied. En dan uiteraard met name vanuit mijn rol voor de speeltuin, laat ik daar maar gelijk duidelijkheid over scheppen. Op dat moment heb ik wel gelijk al aangegeven dat ik me zorgen maakte om feitelijk het groen, met name ook in het nieuwe stuk, wat er ontwikkeld gaat worden. U ziet dat er veel meer bebouwing gepland is dan dat we in eerste instantie kregen te zien, en dat wordt eigenlijk nu nog eens een keer versterkt als ook nog eens een keer de 23 eengezinswoningen onder de loep worden genomen. En eigenlijk in twee fases. Eén was al zichtbaar dat er iets heel raars gaat gebeuren, dat er een aansluiting zou gaan plaatsvinden op bestaande bebouwing. Heel letterlijk, dat er dus feitelijk dus in de, hoe heet die hele mooie straat, ik ben even de naam kwijt. Ik ga hem even opzoeken. De Snouck Hurgronjestraat, dat daar op de hoek van de Idenburglaan er een extra woning aan zou worden toegevoegd, als die woningen blijven bestaan. Dat is best een bijzonder iets en dat zou dus betekenen dus dat wat de mensen daar gedaan hebben rondom het huis, dat het allemaal letterlijk het groene beeld helemaal verdwijnt. Dat daar dus een huis voor in de plaats komt. Dat niet alleen, maar ook bij de Van Vollenhovenlaan om de hoek richting de Idenburglaan wordt het gewoon met één grote muur volgebouwd. Dus heel veel groen wat daar verdwijnt. Dat is één. Het tweede element is het verlengde daarvan, de onzekerheid. Je gaat op een gegeven moment een plan maken, een idee maken en dan moet het voor de bewoners eigenlijk duidelijk zijn waar we naartoe gaan. Onzekerheden moet je niet in een raadsvoorstel

verwerken. Dus 23 eengezinswoningen, zeg wat je ermee gaat doen. Ga je het behouden of ga je het slopen? Maar ga niet de boel openhouden in zo'n voorstel, daar creëer je alleen maar een heleboel onrust mee onder de bewoners in die wijk. Dan parkeren, werd net al even genoemd. Ik heb dat toen dit plan, het voorlopige plan al gingen bespreken, al heb aangegeven, dat ik me grote zorgen maak over de parkeerdruk in dat gebied. Het is nu al gigantisch druk en vol en op het moment als we twee keer zoveel woningen daar gaan creëren en een beperkte parkeerbalans creëren vanwege het STOMP-principe, dan zie ik dat het één grote parkeeromgeving gaat worden. Dus, nou ja, ik zou haast zeggen, een kleine parkeeroorlog gaat ontstaan. Zeker als ook nog eens een keer de Schouwburg en het stadhuis of het Huis van de stad volledig in gebruik zijn, dan loopt die wijk, zeker in de avonden helemaal vol. Dat kan ik u garanderen. Dus daar is het denk ik belangrijk om ook nog naar te kijken. Wat ook erg belangrijk is, is het verhaal, de afspraken die gemaakt zijn. Er wordt nu gesproken over 50/50. Tijdens de vorige vergadering merkte ik dat meerdere partijen toch de druk op het coalitieakkoord willen laten toenemen om te komen met meer sociale woningen in dat gedeelte van de wijk. Wat misschien nog best terecht is ook want ja, we gaan nu minder sociale woningen daar realiseren dan er nu zijn. Want de 332 plekken daar zijn allemaal sociaal en we krijgen er 275 voor terug, als je het simpel rekent. Daar zou dan een gedeelte voor het gelijktrekken richting de locatie Broodfabriek worden gerealiseerd. Maar belangrijk is voor ons in ieder geval dat het aantal sociale woningen natuurlijk wel gehandhaafd blijft. Dan ben ik ook nieuwsgierig wanneer dan die locatie Broodfabriek tot ontwikkeling komt? En dan tot slot, voorzitter, ik vind het bijzonder belangrijk dat in ieder geval de afspraken die met bewoners tot nu toe zijn gemaakt, dat die worden nageleefd. Dat er dus niet al te veel spanningen in dit veld gaan ontstaan, zoals dat ook op een aantal andere plekken helaas is ontstaan. Er moet rust in de tent komen, duidelijkheid in de tent komen. Dus zorg ervoor dat wat ik in het begin al even heb aangegeven, dat alle onrust zo snel als mogelijk wordt weggenomen en er voor de toekomst duidelijkheid ontstaat. Voorzitter, daar wil ik het graag bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel, voorzitter. Dank, college, voor het raadsel. Als eerste wil ik zeggen, verhuizen moet je doen omdat je daar zelf een keuze in hebt en niet omdat je gedwongen wordt. In het raadsvoorstel staat een zin, Rijswijk Wonen was voornemens de 23 eengezinswoningen te behouden, nu wordt overwogen ook deze te vernieuwen. Kan de wethouder aangeven wat hiervan de reden is? Waarom eerst behouden en dan alsnog toch nog vernieuwen? Verder lees ik bij punt 8 over het financiële gedeelte, mijnheer Van Enk heeft daar ook al aan gerefereerd, en dat gaat om het volgende. Het onder druk staan van de financiële haalbaarheid door stijgende bouwkosten en dalende leencapaciteit bij kopers, wat gebeurt er als dit aan de orde is? Graag antwoord van de wethouder. En dan is er een specifiek risico voor Te Werve Oost, het niet kunnen realiseren van gemeentelijk beleid wanneer de investeringen hiervoor niet bij Rijswijk Wonen in rekening gebracht kunnen worden op basis van het verhaal. Kan de wethouder dit duiden? Verder heb ik bij kanttekeningen gelezen dat Rijswijk Wonen nog onderzoek doet, drie scenario's. Een daarvan is het toch vernieuwen van de 23 grondgebonden woningen die behouden zou zouden blijven. Dit naar aanleiding van vragen vanuit de bewoners over langdurige bouwoverlast en toekomstig woonkwaliteit. De bewoners zijn door Rijswijk Wonen geïnformeerd over nieuw onderzoek ten aanzien van hun woningen. Op het moment dat wij akkoord moeten geven op dit raadsvoorstel zou ik heel graag helder hebben wat de uitkomst van een onderzoek is. Kunt u aangeven wanneer dat onderzoek plaats gaat vinden? Dit was het voor de eerst termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer El Majjaoui.

De heer El Majaoui (PG&R): Ja, dank u, voorzitter voor het woord. Voor ons ligt inderdaad een raadsvoorstel met betrekking tot het ontwikkelkader Te Werve Oost. Ik heb het goed gelezen, het zijn mooie streven. Ja, goed, eenmaal de woningen naoorlogse tijden die zijn onderhevig aan vernieuwing, dan wel slopen want die kunnen helaas niet meer voldoen aan de duurzaamheidscriteria. Dus dat is een feit. Maar waarom ... Waar ik wil, dus dan ga ik het herhalen, waarom wordt er overwogen om toch die 23 woningen te gaan slopen terwijl ze 25 jaar oud zijn? Die kunnen wel, die hebben wel de potentie om te voldoen aan de duurzaamheidscriteria. Waarom niet vernieuwen in plaats van slopen want dan ga je daarmee een kapitaalvernietiging teweegbrengen. Dat is de eerste vraag die ik stel. De tweede vraag voor wat betreft de dichtheidsbevolking want je gaat van 300 zoveel naar 600 bijna. Hoe zit dat? Hoe verhoudt dat zich met de leefbaarheid daar? Nou ja, goed, tuurlijk, ik ben ook voor het STOMP-principe maar de ruimte, wat ik mijn voorganger de VVD hoorde aangeven, we moeten ook de ruimte bieden letterlijk en figuurlijk voor autobezit, de keuzevrijheid om een auto te bezitten. De tweede vraag betreft de garage die daar gerealiseerd wordt, is dat een commercieel aspect of is dat een onderdeel van de totale vernieuwing? Dat ook de bewoners daar gebruik van kunnen maken en wat zijn de kosten daarvan? De derde vraag is, vanwege de vergrijzing waar we nu in zitten wordt er niet rekening gehouden met de mogelijkheden creëren om daar seniorenwoningen te plaatsen. Ik zie hier wel dat er gesproken wordt over oud en nieuw, dat er daar rekening mee wordt gehouden, maar waarom is niet concreet, wordt er niet concreet gesproken over de scenario's seniorenwoningen of 55+ woningen te realiseren? Dat draagt ook bij tot doorstroming van de woningen. Tot zover, voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik verder het woord geven? Ja, de heer Van der Baan.

De heer Van der Baan (CU): Dank u wel, voorzitter, en dank ook voor het woord. Dank ook voor de eerdere bijdrages van andere partijen, daar herken ik een hoop in. Ik lees ook in het stuk een hoop stukken, delen waarvan ik denk, ja, dat zijn goede stappen om te zetten. We delen de ambitie van een groene verkeersluwe, duurzame gedifferentieerde wijk maar dat is nog de ambitie. We zien inderdaad ook dat de schoen gaat wringen wellicht in de uitvoering want ik lees eigenlijk in een zin later dat er heel wat bomen gekapt worden. Dan moet ik aansluiten bij een van de sprekers, dat een gekapte boom heel anders is dan een nieuw te plaatsen boom. Dat is gewoon een veel grotere ecologische waarde. Dan staat er ook het zinnetje, het vraagt om een zorgvuldig en creatief ontwerpproces om de gewenste kwaliteit te kunnen realiseren. Ja, die zien we dan ook. Dan denken we, ja, hoe zit het met die uitvoering? Dat klinkt allemaal alsof de executie heel veel lastiger gaat zijn als de ambitie die we nu met elkaar geformuleerd hebben of hier kunnen zien in het stuk. Dus we zouden graag zien dat die zorgen worden weggenomen of dat er daar scherpere keuzes in naar voren zullen komen. En parkeerplaats hebben we ook gezien, deelmobiliteit is mooi om te lezen. Zeker ook als er ondergronds geparkeerd kan worden in een wijk die toch al onder druk staat, dat zal de leefbaarheid ten goede komen. Dank u wel voor het woord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ja, voorzitter, sprekers bedankt natuurlijk en het college voor het raadsvoorstel. Er is al heel veel gezegd en dit stuk lezende dat volstaat met hele mooie ambities waar we natuurlijk allemaal voor zijn en waar we van uit wilden gaan of van uitgingen dat dat een automatisch gevolg zou zijn vanuit de ontwikkelingen Te Werve West, Te Werve Oost, dat zou één mooie wijk worden. Maar daar komen nu toch een aantal onzekerheden om de hoek kijken. Velen hebben dat al aangehaald. De eventuele besluiten, de scenario's die er nog openliggen voor de 23 eengezinswoningen uit 1996, levensbestendig, daar komen eventueel een dertigtal zorgwoningen terug. Wat betekent het voor de mooie ambities op het moment dat het besluit wordt genomen, want ik lees uit het stuk dat er nog een

momentum gaat komen over dit besluit, door deze woningen alsnog af te breken? En wat betekent dat voor de leefbaarheid, de verkeersdruk? Nou, noem maar op, het is door mijn collega's ook al genoemd. Waar de Partij van de Arbeid zich ook zorgen om maakt is de financiën. We hebben kunnen lezen dat in principe alleen budget is voor het opknappen van de Karel Doormanlaan, 147.000 euro, en voor de rest is er nog geen budget. Wat gaat dat betekenen? Gaat dat betekenen, als wij dat niet kunnen gaan financieren, dat de mooie ambities uit dit plan zo worden teruggedraaid om maar die kosten te kunnen betalen? Dus nog minder sociaal, nog minder groen, noem maar op. Wat betekent het als wij het financieel niet rond krijgen? Heeft de wethouder daar een mening over of kan de wethouder daar een inzicht in geven van hoe we dat gaan oplossen? Nou, de rest is bijna allemaal benoemd dus dit voor de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van de Laar met het verzoek om kort en bondig te antwoorden.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja. Ik weet niet of dat kan maar ik zal mijn best doen want het zijn wel veel vragen. Waarvoor dank, voor al die vragen. Dan ga ik het rijtje af. We hebben eerder in de raad hierover gesproken toen we de raadsinformatiebrief hadden gestuurd, toen we de nota van uitgangspunten hebben vastgesteld. Dat ging ook over, eigenlijk is wat nu voorligt een uitwerking van die nota van uitgangspunten. Dus we hebben dat hier besproken in de raad en daarmee hebben we als college gemeend dat we daar het fiat voor hadden om het verder ook uit te werken in het voorliggend ontwikkelkader. Dat ging ook over dichtheden en verhoudingen sociaal, et cetera, om daar inderdaad een hele mooie wijk van te maken. Een mooie, naoorlogse wijk die het nu ook is vanwege het vele groen wat aanwezig is. In de participatie, het participatieverslag is maar liefst twee keer toegevoegd, kunt u lezen dat de wijk, dat zelf de inwoners dat ook vinden, dat groen een van de belangrijkste unique selling points, om het in het Engels te zeggen, gewoon of een van de belangrijkste waarde is in die wijk en dat die waarde ook behouden moet blijven. Een wijk of Te Werve Oost een deel van een grotere wijk die al 20 jaar onderdeel is van een wijkontwikkelingsprogramma, daar weet de heer Braam alles van. We zien inderdaad allerlei verschillende vernieuwingen in Te Werve in zijn algemeenheid. Dus we hebben inderdaad woningen die nog opgeknapt konden worden en die zijn helemaal ingepakt door het te isoleren. Er zijn woningen van Vidomes gesloopt, daar staan nu schitterende eengezinswoningen naast de speeltuin en dit is de volgende stap om ook voor appartementen nieuwe woningen te bouwen. Daar heeft een aantal mensen hier al aan gerefereerd, je kan je afvragen, wat is de leefbaarheid nu? Ik denk dat qua, als je het hebt over rust en groen op straat, de leefbaarheid prima is maar inderdaad, het is heel erg druk. Vooral in de Karel Doormanlaan of andere stukjes is het, valt dat wel mee met parkeren maar er wordt zo nu en dan ook hard gereden. Maar vooral de woningen zelf zijn heel slecht tot heel erg slecht, en dan heb ik het over slecht leidingwerk, schimmel en inderdaad in een staat van dat ze niet meer op te knappen zijn. Vandaar dat die sloopbeslissing is geweest, wat voor zeker zo'n grote groep een enorme impact heeft op het leven. Maar ik denk dat we hier het wijkontwikkelingsplan wat ruim 20 jaar geleden is ingezet, en dat hebben we denk ik in de andere plekken in de wijk bewezen, dat we de ambities die toen zijn gesteld en die we iedere keer weer hebben herbevestigd, dat we die ook nu kunnen waarmaken in voorliggend plan. En dat is geen bestemmingsplan, en dan geef ik gelijk een antwoord op de vraag van de heer Van der Veer. Dat komt nog een moment terug waarop we op heel formele wijze met nota van zienswijze en alles erop en eraan het bestemmingsplan gaan behandelen in de raad. Dit is het ontwikkelkader waarin wij zeggen, nou, de uitgangspunten en nu veel concreter over wat er, hoe we dat voor ons zien. Het zijn ook maar liefst 1483 pagina's geloof ik, nee, nee, het waren er minder, dat was een ander stuk, sorry. Toch een iets, een beetje een inleiding waar ik een paar vragen heb beantwoord. Dus het vernieuwen van die woningen en de nieuwbouw van de woningen, dat is al een enorme stap richting het verbeteren van de leefbaarheid. Dat is dus een heel diverse woningsamenstelling, kleine woningen, iets grotere woningen, u ziet alle percentages in

de bijlage staan. Ook mogelijk dertig zorgwoningen is ruimte voor, seniorenwoningen, dat is ook gelijk een antwoord op de heer El Majjaoui. Eens even kijken, dus het bestemmingsplan, et cetera, dat komt er dus nog aan. Veel bomen kappen, is door een aantal mensen gezegd. De waarde van bomen kennen we allemaal, dat wordt ook in het plan aangegeven. Maar om deze straten in zijn volledigheid te herstructureren is het nodig om deze bomen te kappen. En dan hebben we daar een beleid voor om die groenkwaliteit te compenseren. Als we kijken naar Karel Doormanlaan herinrichting fase 1, die is al helemaal opgeleverd en daar staan de bomen, daar zijn een paar bomen behouden. Maar als je naar die bomen kijkt, dat zijn de oude grote bomen, dan kan je je afvragen, hebben we hier nou goed aan gedaan? Dat heeft heel veel geld gekost en van weer kabels en leidingen die op een andere manier om die bomen heen moesten, et cetera. Maar de kwaliteit van die boom, nou, het zou zomaar kunnen zijn dat die ook niet meer, dat die toch ook aan zijn economische levensduur zit. En ja, zo is het, waarvan de ecooloog zelf zegt, nou, die hadden we misschien ook wel gewoon moeten vernieuwen voor een gezond bomenbestand in Rijswijk. Ja, enerzijds heb je hittestress, want als je daardoor is het, zo'n grote boom zijn tien tot twintig airco's en als je die kapt is dat effect weg. Tegelijkertijd heb je dan in de woningen, veel beter geïsoleerde woningen natuurlijk en voordelen voor de energie, zonnepanelen en meer licht. Maar tegelijkertijd moet die groenkwaliteit gewoon worden gecompenseerd. Daar ziet u in het plan ook een aantal richtlijnen voor hoe dat te doen met niet alleen de hittestress maar ook de biodiversiteit. Dat gaat dan niet per definitie om een hele grote boom maar dat kunnen ook verschillende soorten bomen zijn, als ze maar bij de inheemse zijn. Dat zijn uit mijn hoofd de meerstammige meidoorn onder andere en, nou, ik ken het rijtje niet helemaal uit mijn hoofd. Eens even kijken, ChristenUnie, nog ook een zorgvuldig en creatief ontwerp. Nou, het is ... Er zijn inderdaad meer woningen en ook volgens het beleid van het coalitieakkoord maar de verschillende colleges achter elkaar, gaat het om een gemengde wijk. Dus ook het mengen van middenhuur en sociaal en zorgwoningen, et cetera, om daar een leuke, vitale wijk van te maken met sociale samenhang, daar kom ik zo meteen op neer. Dat is in zijn algemeenheid in Rijswijk vind ik wel de grote opgave, hoe waarborgen we de sociale samenhang? Maar dat is dus één groot gepuzzel met parkeren en, nou ja, dan worden woorden gebruikt als creatief. Maar dat gepuzzel, dat leidt tot voorliggend plan dus dat heeft dus ook al iets opgeleverd. En dan zijn hele goede, Synchron kennen we als een hele goede projectontwikkelaar maar Mecanoo als architectenbureau die het stedenbouwkundig ontwerp, is ook niet de minste van mevrouw Houben. G&R, kapitaalvernietiging van de sloop van de 23 eengezinswoningen. Groot onderwerp, ook dank aan de insprekers om dat zo nadrukkelijk naar voren te brengen. Dat klopt als een bus. En ook het gevoel wat mevrouw Fakkert geloof ik zei, dat kan ik me helemaal voorstellen. Mevrouw gaf heel goed aan hoe dit bij haar overkomt maar ook het dilemma waarin Rijswijk Wonen zelf heeft gezeten. Want van oorsprong dachten ze, en het is prettig voor bewoners dat ze niet hun huis uit zouden hoeven, om dat niet te slopen, maar het is inderdaad ook kapitaalvernietiging. Gedurende het proces heeft Rijswijk Wonen, het is allemaal het bezit van Rijswijk Wonen, wij zijn louter faciliterend. Zij organiseren en zij bouwen en zij besluiten ook over hun bezit. Hebben ze geconstateerd dat tweeledig het misschien wel duurder is om de woningen te laten staan als je het hebt over inpassing en de maatregelen die ook tijdens de bouw genomen moeten worden om, dat is ook heel erg duur, om de leefbaarheid te waarborgen van de mensen die daar dan eventueel zouden blijven wonen. Maar ook hoe de appartementengebouwen zijn vormgegeven, krijg je inkijk en daar moeten schuttingen worden gezet, et cetera, om dat weer te voorkomen. En dat leverde uiteindelijk in al dat creatieve gepuzzel niet een fijne situatie op. Of tenminste, een situatie op waarvan Rijswijk Wonen zelf zei, nou, dat is eigenlijk niet zo plezierig voor de bewoners zelf en uiteindelijk ook niet plezierig voor de portemonnee. Maar tegelijkertijd, ja, dat is dus een ontzettend moeilijk dilemma. Tegelijkertijd zijn er inwoners die zich dat ook hebben gerealiseerd in de 23 eengezinswoningen die zeggen van, nou, ik begrijp dat heel goed en als ik een goede woning daarvoor terugkrijg vind ik het prima om te verhuizen want ik heb helemaal geen zin om vijf tot acht jaar hier in deze bouwput te wonen. En tegelijkertijd horen we ook dat andere mensen daar met ongelofelijk veel plezier wonen. Ik denk dat dat gesprek nog, omdat ook deze 23

eengezinswoningen later in het proces zijn geweest, die andere mensen die zijn al een heel proces door geweest over, wat betekent dit voor mij en waar heb ik recht op, et cetera. Dat Rijswijk Wonen dat nog goed moet doen. Maar dat is dus in ieder geval het verhaal rondom die 23 woningen.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van Enk en dan ga ik daarna de wethouder vragen om toch proberen de rest van de vragen in korte tijd te antwoorden. De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ik begrijp dat uit gesprekken met de woningcorporatie en een aantal bewoners van die eengezinswoningen al hebben gekozen om dat huis te verlaten en te kiezen voor de alternatieve opties. Is daar iets van een verhouding bekend tussen bewoners die daar al voor hebben gekozen en bewoners die willen blijven zitten, zoals de insprekers?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Dat zei ik niet. Ik zei, ik weet niet wat de situatie is over de mensen die in de 23 eengezinswoningen wonen. Maar ik heb wel begrepen dat er mensen zijn die dat kunnen begrijpen en die best een andere woning zullen willen hebben en mensen die daar meer problemen bij hebben. Maar over hoe het bij die 23 eengezinswoningen verder zit, weet ik dan niet. Ik weet wel dat, dat is een andere vraag die werd gesteld, dat er terugkeergarantie, die is er gewoon en daar heeft 90 procent van de bewoners zich daarvoor ingeschreven. Dat is vaak zo bij, heb ik me laten vertellen, bij zo'n reconstructie maar dat percentage daalt enorm snel gedurende het project omdat mensen uiteindelijk toch gewoon naar een andere woning toe willen. En er zijn al heel veel bewoners, en dat percentage weet ik niet uit mijn hoofd, inmiddels geherhuisvest binnen Rijswijk of daarbuiten, Rembrandtkade, De Koploper. Dus dat gaat voor de sociale woningen. Leefbaarheid, ik heb al iets gezegd over de leefbaarheid van de woningen. Ik denk dat op een aantal punten de leefbaarheid in de wijk gewaarborgd zou moeten worden. Het moet een groene buurt blijven. We hebben ook voor ...

De voorzitter: Wethouder, ik geloof dat er nog een interruptie is van mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder over terugkeergarantie en dat er bewoners zijn van de 23 woningen die wel weg willen. Ik vraag me af hoe u aan deze wijsheid komt en heeft u zelf al met deze huurders van Rijswijk Wonen gesproken? Afgelopen dinsdag was daar een informatieavond, daar heb ik u ook gemist. Ik zou niet al te enthousiast reageren hierop, het is namelijk een hele pijnlijke situatie wat er gebeurt. Dat gaf u zelf ook aan. Dus iets gematigder alstublieft en ga eens met deze mensen praten. Ik denk dat dat een heel goed plan is.

Wethouder de heer Van de Laar: Voorzitter, dank voor de suggestie. Ja, ik ga door met mijn beantwoording, ik denk dat dat het beste is. Ik hoor wat u zegt maar ja, ik zou toch één ding willen zeggen, dat het niet per se aan mij wordt opgehangen. Of ik of niet, ik denk dat vooral Rijswijk Wonen, de eigenaar van de woningen, een zorgplicht heeft naar de bewoners. Ik heb nu geen reden om daaraan te twijfelen maar het is absoluut een heftige situatie, dat heb ik denk ik al een paar keer inmiddels vanavond en ook al eerder gezegd, waar heel zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Even kijken, dan zat in het verhaal over de leefbaarheid, daar was ik gebleven. Dus het behoud van de groene buurt en het groene karakter daarvan. Voor de sociale cohesie hebben we ook vooruitlopend eigenlijk een buurthuis daar geopend, dat is vorige week of twee weken geleden geopend in samenwerking met de speeltuin die daar ook is, waar een mooie samenwerking is. Om

toch iets aan de sociale cohesie daar nu al mee te beginnen, vooruitlopend op wat er komen gaat. Ook om een punt te hebben waar men elkaars zorgen kan delen en die functie heeft het al, zorgen en tips maar ook gewoon gezelligheid voor de buurt. Ik denk dat het een heel belangrijk onderdeel is van de leefbaarheid, ook het autoverkeer. De heer Braam zegt al terecht, er wordt te hard gereden, er staan ontzettend veel auto's op straat, dat is een lelijk beeld. Nou, er is op dit moment geen parkeergarage, die komt er dus wel. Dus de bedoeling is dat alle bewoners gaan parkeren in die parkeergarage, wat een enorme verbetering zal zijn voor de wijk. Daarnaast, het andere is dat de belangrijkste parkeergarages toegankelijk zullen zijn voor de Winston Churchilllaan. Wat ook een enorme vooruitgang zal zijn voor de wijk omdat die niet meer via de Karel Doormanlaan of andere straten ontsloten zullen worden maar juist via die buitenkant. Dus ik denk dat daar een aantal dingen, zowel in het huis als buiten het huis, echt hele mooie stappen worden genomen. De terugkeergarantie, De Broodfabriek ...

De voorzitter: Wethouder, de heer Loof heeft een interruptie.

De heer Loof (VVD): Ja, dank, voorzitter, heel kort. U zegt, alle bewoners moeten, is de bedoeling dat die in de parkeergarage gaan gebruiken. Is dat inclusief de bewoners die er nu al zitten of is dat alleen voor de nieuwe bewoners?

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Het is voor alle, de bewoners die er nu zitten buiten een projectgebied, daar geldt dat niet voor, die hebben gewoon de eigen parkeergarage of parkeerplekken en normen, et cetera, die daarbij horen dus dat blijft zo. Het is voor alle nieuwe bewoners inderdaad. Even kijken, dan De Broodfabriek. De hoeveelheid sociaal willen wij ook in ieder geval bij dit project gelijk houden en daarom hebben we die harde afspraak gemaakt dat dat gecompenseerd wordt in De Broodfabriek zodat wij daar in Te Werve Oost een gemengde wijk van kunnen maken en De Broodfabriek wordt dat dan ook. Dat is dan het minimumaantal zou ik zeggen want we willen, we hebben een agenda waarbij we 30 procent percentage willen behouden dus dan zal er meer gebouwd sociaal moeten worden in De Broodfabriek. De doelen, GroenLinks met betrekking tot sociaal heb ik net iets over gezegd, maar ook van gemengde wijken. Dat herkent u hopelijk ook in mijn verhaal.

De voorzitter: Ik ga u toch nog een keer onderbreken. Excuus. De heer Braam heeft een vraag.

De heer Braam (BVR): Voorzitter, dank u wel. Eigenlijk twee vragen. De eerste is, het aantal parkeerplaatsen neemt dat toe of blijft dat hetzelfde? De tweede vraag die openblijft, dat gaat over De Broodfabriek, heb ik nadrukkelijk gevraagd, wanneer ligt een ontwikkeling in de planning?

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: In absolute aantallen nemen de parkeerplaatsen toe en in De Broodfabriek, daar zijn we nog over in gesprek met Synchron. Synchron wil natuurlijk ontzettend graag dat we daar heel snel mee aan de slag gaan. Maar dan kijk ik ook naar wat eerder de heer Van Enk zei, we moeten prioriteren op basis van capaciteit. Maar we hebben het al een stuk naar voren gehaald dan wat oorspronkelijk ons idee was, dat we nu in 2024 beginnen met de gesprekken over die ontwikkeling. We hebben zelfs een subsidie gekregen van ministerie van BZK om daar nu meteen mee aan de slag te gaan maar dan moeten wij organisatorisch op het stadhuis nog even bekijken hoe we dat doen. Maar de urgentie is er, zowel vanuit Rijswijk Wonen, die absoluut natuurlijk willen dat wij onze afspraken nakomen, als Synchron die daar wil



ontwikkelen. Strakke planning, dat was, heb ik denk ik al een antwoord op gegeven. In het voorstel staat ook één en ander over de groene en de klimaatadaptieve wijk, wat het natuurlijk moet zijn, niet alleen qua bomen die daar staan maar ook qua energieneutraliteit. De ondergrondse parkeergarage, die is er dus nu niet. VVD, we geven prioriteit aan voetgangers en fietsers. Nou, dat is dat leefbaarheidsverhaal, maar dus ook heel veel ruimte voor meer auto's zelfs. En geen vergunning, hoe zit dat? Nou, we hebben bij meerdere nieuwbouwprojecten spreken wij af van, ja, er komt geen vergunning omdat dat anders een druk op zou leveren voor de rest van de wijk. Je moet gebruikmaken van de faciliteiten die daar worden gegaan. Vraag is wel nog, hoe gaan we om met de bezoekersvergunningen? Hebben we daar, dat willen we eigenlijk voor een deel ondergronds oplossen en een deel op straat. Maar dat is dus nog even puzzelen, daar ziet u in het bestemmingsplan denk ik uiteindelijk het definitieve hoe het zit. Financiën. Dit is het ontwikkelkader. Dat is dus nog niet helemaal uitgekristalliseerd hoe het zit met de financiën. Richting een bestemmingsplan moet dat wel het geval zijn. We zijn nu in gesprek over wie welke kosten moet dragen. Meestal gaan we ervan uit dat ontwikkelaars eigenlijk alle bovenplanse kosten dragen van zo'n ontwikkeling. Het is hier echter ook een maatschappelijk doel, namelijk sociale woningbouw, vernieuwing van sociale woningbouw. Dus dan is de vraag, moeten we daar keihard spelen dat we daar zelf geen kosten aan hebben? We hebben ook, het zat al in onze planning dat de Karel Doormanlaan in zijn geheel heringericht zou worden vanwege de wortelopdruk van de bomen, et cetera, en de stoepen die zijn, die voldoen echt niet meer aan de norm. Daarom hebben we fase 1 gehad maar fase 1 bleek zo duur dat dat budget wat oorspronkelijk geraamd was vrijwel helemaal is opgesoupeerd en dat er nu voor fase 2 Karel Doormanlaan minder overblijft. Mocht het hele project niet doorgaan, maar even theoretisch hoop ik, dan moet de Karel Doormanlaan toch worden opgeknapt. Moeten we toch ook een budget vrijmaken. Dus, nou ja, binnen die kaders zijn wij op zoek naar een oplossing en dat gaat dus tussen het vinden van een balans tussen de maatschappelijke doelen, de verouderde stad en goed zijn voor onze eigen portemonnee die onder druk staat. Dus dat ten aanzien van het kostenverhaal, dat waren de vragen, de beantwoording van een aantal. Daar laat ik het voor nu even bij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de uitgebreide beantwoording. Zijn er nog vragen of opmerkingen in de tweede termijn? Ik kijk even. De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter, om met het laatste punt te beginnen wat de wethouder net noemde, de financiën. Ik had een vraag gesteld over de waardebepaling. Er worden gronden uitgeruild en onderling doorverkocht. Als je dat doet op basis van een nieuwe bestemming dan zou Synchron waarschijnlijk een heleboel hebben af te rekenen met bijvoorbeeld Rijswijk Wonen. Nou, dan zou ik zeggen, dan komt daar de financiële dekking van tafel die bovenwijkse voorzieningen. Dan is het duidelijk dat de gemeente nu geen krediet heeft maar straks ook geen krediet. Ik denk dat we straks bij de begrotingsbehandelingen geen mooie financiële verrassingen ons te wachten staan. Eerder dat we een aantal bezuinigingen moeten gaan plegen. Dus als de planning daarvan af zou hangen, en zeker op de korte termijn dat we nu een bestemmingsplan over twee maanden al in de raad moeten hebben, dan denk ik dat de wethouder het antwoord eigenlijk al wel weet. Dat dan, dan gaat dit of wel of niet door maar zonder gemeentelijke financiën, zonder gemeentelijke kredieten. Dat is ook denk ik een zorg van de corporatie zelf om dat met de projectontwikkelaar voldoende af te spreken. Want het gaat over de leefbaarheid van een wijk waar de corporatie tot in lengte van jaren nog huurders heeft wonen die daar met genoeg moeten kunnen blijven wonen en hun huur moeten gaan betalen. Dus daar is een groot belang. En ik zou graag de toezegging willen hebben van de wethouder dat er dan ook geen gemeentelijk krediet nodig is. Dat lijkt mij een heel gezond uitgangspunt. Op een ander punt als het gaat om die eengezinswoningen vind ik de reactie van het college wel erg terughoudend. Ja, er werd net een oproep gedaan aan de wethouder om zelf met de bewoners in gesprek te gaan. Ja, dat zou ook een wethouder volkshuisvesting kunnen doen die ik over dit raadsvoorstel helemaal niet heb gehoord. Maar als

bewoners een terugkeergarantie wordt gedaan, dan kan ik me heel goed voorstellen dat mensen die nu in een eengezinswoning wonen en dan een appartement aangeboden krijgen, dat die daar niet zomaar mee kunnen instemmen en dat die zorgen hebben dat ze hun woning kwijtraken. Ik vind het iets te afstandelijk om te zeggen, nou, ach, dat is niet ons pakkie-an, wij stellen alleen maar het bestemmingsplan vast en op basis daarvan mogen die woningen gesloopt worden. Ik denk toch dat iets meer betrokkenheid van het college hier wel op zijn plaats zou zijn. Ik wil graag voordat wij dat bestemmingsplan ook nog dit jaar moeten gaan vaststellen, weten wat de verhoudingen zijn en hoeveel van de bewoners tevreden zijn met het bod wat hun is gedaan? Voorzitter, wat betreft die procedure dat we dit jaar ook nog het bestemmingsplan moeten vaststellen, dat hangt samen met de nieuwe Omgevingswet. Daar heb ik ook nog één vraag over, waarom hebben we niet van meet af aan gewerkt volgens de regels van de Omgevingswet zodat we niet in zo'n gekke tijdperk zijn gekomen? Tot slot, de wethouder wijst op het stedenbouwkundig bureau die dit heeft begeleid, Mecanoo. Ik zou willen vragen, is het mogelijk om voordat we dat bestemmingsplan gaan vaststellen een presentatie te krijgen van dat bureau, van mevrouw Houben? Want dat zou misschien ook voor de raad heel illustratief kunnen zijn wat nu de huidige stand van zaken is waar we straks ja tegen gaan zeggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel, wethouder. Ik heb begrepen van mevrouw Ten Brummelaar naast mij dat de wijkwethouder mijnheer Van Damme is. Misschien kunt u hem eens richting Te Werve Oost sturen. Verder heb ik geen antwoord gekregen op mijn vraag over de risico's onder punt 8 op pagina 5 van het raadsvoorstel, kan de wethouder deze nog beantwoorden? Ik wil ze ook nog wel even oplezen als het nodig is, of u weet ze.

De voorzitter: Misschien kunt u ze even herhalen?

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Ja. Het onder druk staan van de financiële haalbaarheid door stijgende bouwkosten en dalende leencapaciteit bij kopers en het niet kunnen realiseren van gemeentelijk beleid waarin de investeringen hiervoor niet bij Rijswijk Wonen in rekening gebracht kunnen worden op basis van het kostenverhaal. Wat als deze risico's zich aandoen, wat is dan plan B?

De voorzitter: Dank u wel. Ja, ik was het rondje aan het maken en u heeft uw hand niet opgestoken want anders gaat het ... Ja, nee, ja, sorry.

De heer Loof (VVD): Excuus, voorzitter, ik was nog even aan het nadenken wat ik wilde vragen. En ik heb zo'n gevoel als ik de geluiden links van mij hoorde dat dat daar ook zo was. Dus met uw goedvinden, als we nog heel even zo terug kunnen?

De voorzitter: Ja. Nou, bij deze.

De heer Loof (VVD): Dank. Twee hele korte vragen. Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Dank nog op de interruptie, de verduidelijking met het parkeren. Nog wel graag antwoord op de vraag of daar dan ook, of welke kosten er dan gemoeid zijn voor die inwoners, de nieuwe inwoners om daar te parkeren of zit dat er gewoon inbegrepen? En nog heel even op die financiën ook wat mijnheer Van Enk zegt, of de wethouder nu echt kan toezeggen dat er geen ander, ja, buiten de normale budgetten, dat er geen gemeentelijk geld wordt gevraagd of daarnaartoe gaat? Buiten dus de reguliere budgetten die ervoor beschikbaar zijn. Ik zou daar graag gewoon een duidelijk ja of nee op willen krijgen en als het een nee is een duidelijk waarom niet.

Gewoon heel kort in twee zinnen graag, dan is dat voor ons gewoon ook heel helder. Dank. Dank ook, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen die het gemist hebben. Mevrouw Oude Alink.

Mevrouw Oude Alink (GL): Ja, sorry, voorzitter. Waar ik eerder vooroorlogse wijk zei had ik naoorlogse wijk moeten zeggen. Mijn excuses. Ja, ik heb inderdaad het antwoord gehoord van de wethouder over hoe dit project zich verhoudt tot de visie volkshuisvesting. Ik snap inderdaad hoe het zit met de compensatie. Dat stel ik ook op prijs dat het percentage, dat dat wordt aangehouden natuurlijk. In de tussentijd hebben we natuurlijk wel een absoluut afname van sociale woningbouw want we zitten nu op 355 en we gaan naar zo'n 275. Ik wou nog even het college en de raad meegeven dat een gemengde wijk realiseren, dat is natuurlijk een goed plan op zich. Alleen middenhuur is als categorie wat ons betreft vaak een beetje vaag omlind en daardoor houdt het te vaak in dat woningen simpelweg te duur worden en ook dat wij als gemeente de grip erop kwijtraken. Dat als opmerking. Als ik terugkom op het groen in de wijk, dan begrijpen we inderdaad, in het plan staat ook duidelijk dat hittestress wordt tegengegaan door planten van voldoende grote bomen. Maar ja, een boom heeft pas een goede schaduwrijke kroon na tientallen jaren. En dit voldoende, dat hoeft over een paar jaar niet per se hetzelfde te zijn als toen dit plan werd geschreven. Dus ik vroeg me af of het plan dan ook nog flexibel is om dat aan te passen? Tot zover, dank u wel.

De heer Van Enk: Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Mag ik aan mevrouw Oude Alink vragen, zij is bang dat we als gemeente grip kwijtraken maar wij hebben als gemeente ook geen grip op de sociale woningbouw, dat doen de woningcorporaties. En de enige honderd woningen waar we wel grip op hebben, die hebben we zelf gebouwd. Dat is nu niet meer mogelijk denk ik kostentechnisch maar corporaties kunnen volgens mij wel binnen bepaalde grenzen ook voor die middenhuur bouwen. Dus ja, dat zou een heel goed alternatief zijn. Daar hebben we ook steeds op aangedrongen, ik hoop dat GroenLinks dat ook wil steunen.

De voorzitter: Mevrouw Oude Alink.

Mevrouw Oude Alink (GL): Ja, ik begrijp het punt van de heer Van Enk maar het was ook meer iets dat ik wilde meegeven en niet per se een eis. Ik snap inderdaad, middenhuur is ook nodig maar in de verhouding die we nu hebben, ja, betekent het gewoon een afname van sociaal. Dus dat is het enige wat ik wilde noemen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. En ook mijn excuses, ik had het rondje ook niet helemaal door. Gemengde wijk, leefbaar en groen is voor D66 natuurlijk belangrijk. We kunnen ons goed voorstellen dat het voor bewoners, huidige en toekomstige, een hele verandering gaat worden terwijl het proces, het ontwikkelkader waar we net al over spraken, en het bestemmingsplan en het daadwerkelijk wel of niet verhuizen, misschien zelfs wel twee keer. Dat dit zomaar vanzelf makkelijk is en goed gaat verlopen is niet evident, dat blijkt ook uit de insprekers, de gestelde vragen en de gegeven antwoorden. Zo weet ik eigenlijk na de beantwoording bijvoorbeeld ook nog niet of die 23 huizen nu blijven bestaan of niet, of er nog een keus wordt gemaakt en wanneer? Voor mij is het nog niet helemaal duidelijk. Het weghalen van groen, de bomen en struiken, dat zien we graag circulair met bomen die ook waarde hebben en niet enkel jonge bomen. En

wellicht zijn er ook nog wat creatieve oplossingen als speelelement of natuurlijk bankjes voor te maken in het nieuwe groen. Dit om jong en oud prettig met elkaar te ontmoeten, meer dan alleen bij de geveluintjes. We lezen dat het nieuwe groen meer is dan gazon en van hoogwaardige kwaliteit, dat is natuurlijk top. Richting de raad kijken we graag met andere partijen welke aanscherpingen op groene mobiliteit we graag nog willen doen. Dank u wel.

De heer Van Dam (WIJ.): Ik kan het heel kort houden. Mijn vraag, een van mijn vragen is net al gesteld door mijn buurvrouw. Maar ik zou nog wel willen opmerken aan het college dat het mij toch wel bevreemd dat je een plan maakt in een bestaande wijk en dat je het plan niet laat aanpassen aan die bestaande wijk maar dat je gewoon een heel nieuw plan neerzet en dan tot de conclusie komt dat de bestaande woningbouw niet binnen dat plan past. Dat hoort volgens mij andersom. Dat wil ik in ieder geval hier even gezegd hebben en dan laat ik de politieke discussie voor in de raadsvergadering. Eén aanvullende vraag nog wat mij niet helemaal duidelijk was, is de parkeernorm nu, wat is nou precies de parkeernorm? Heeft die garage die er komt, dekt die alle woningen die daar komen of niet? Daar zou ik graag nog wat duidelijkheid over willen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (PG&R): Ja, dank, voorzitter, voor het woord van dank voor de beantwoording. Want u geeft net aan dat die 23 woningen, eengezinswoningen, ja, goed, het scenario ligt voor de hand dat ze gesloopt, dus niet te laten staan. Dus dat ze mogelijk gesloopt kunnen worden vanwege het feit dat ze niet voor een gewenste situatie kunnen zorgen. En ik sluit me, om niet in herhaling te vallen, sluit ik me geheel aan aan de heer Van Enk van het CDA. Dus die antwoorden zou ik graag van u willen krijgen. En tegelijkertijd is dat ons verzoek en niet de vraag zekerheid te bieden aan de 23 inwoners daar want het zijn immers 23 dus niet duizenden. En dat u daarmee in het kader van participatie daar in gesprek gaat tot een, ja, goed, vredige oplossing te komen. Dank, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik dacht ook gewoon dat u het rijtje weer af zou gaan zoals in de eerste termijn. Voorzitter, wethouder, bedankt voor de beantwoording. In de eerste termijn was ik nog vergeten van de ontsluiting van het gebied, is deze voldoende gewaarborgd met alle ontwikkelingen rondom dit gebied, te weten Havenkwartier, Plaspoelpolder, flexwoningen? Kan de Burgemeester Elsenlaan en Churchillaan dat aan? Want we merken nu, en dit is het punt van overige collega's wat regelmatig wordt aangehaald bij ontwikkelingen, hoe zit het met de doorstroming van ons verkeer in Rijswijk? Ja, het ontwikkelkader valt toch een beetje tegen als we kijken naar de nota van uitgangspunten die we voor ogen hebben gehad en gezien. Wat gebeurt er op het moment dat dit ontwikkelkader het niet haalt? Hoe ziet de wethouder dat, welke problemen krijgen we dan? Dan is er straks nog genoeg ruimte voor gezinnen met kinderen in deze nieuwe wijk, in de middenhuur of wordt de middenhuur straks alleen maar voor tweepersonshuishoudens? Dat was het even, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Heb ik nu iedereen gehad? Zeker weten? Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, gezinnen met kinderen daar, dat vind ik de moeilijkste vraag eigenlijk want ik kan niet inschatten hoeveel, met welk budget, in welke ruimte mensen kinderen willen krijgen of opvoeden, laat ik het zo zeggen. Dus dat, maar u ziet het hele rijtje aan verschillende

typen woningen die daar voorzien zijn en daar kan iedereen zelf doen wat die maar wil doen en wat voor leven die wil leiden. Wat gebeurt er als het ontwikkelkader en daarmee dan ook het bestemmingsplan, et cetera, niet ... Wat gebeurt er dan? Ik denk dat u dan de inwoners feitelijk in de steek laat. Want het begint bij de kwaliteit van de woningen die daar zijn en nou, dat erkent iedereen, dat dat gewoon hele slechte kwaliteit woningen zijn. Afgezien van de woningen die 25 jaar, bijna 25 jaar oud zijn, die van de 23 eengezinswoningen. Maar die andere honderden woningen, dat begrijpen de inwoners, die geven dat zelf ook aan, ja, daar moet echt iets aan veranderen. Dus ik denk dat dat de grootste gemiste kans is. En kijk, uiteindelijk moet daar sowieso iets gebeuren, niet waar. Is de ontsluiting voldoende gewaarborgd? Ontsluiting binnen de wijk heb ik één en ander over gezegd, maar ook zijn de hoofdverkeersroutes onderzocht richting de wijk en dat kan het systeem aan om het zo te zeggen. Er zijn ook allerlei maatregelen om het plezierig te maken en de voetgangersconnecties en de fietsconnecties beter te maken. Dus het STOMP-principe is hier ook belangrijk maar de ontsluiting voor de auto is dus zeker ook heel erg over nagedacht en is er ruimte voor. Ook omdat een van de sprekers zei, de capaciteit van de Winston Churchilllaan, die kan dat ook aan. De parkeernorm, wat zijn die precies? Nou, op bladzijde 12 staan die parkeernormen uitgesplitst per woning. Dat zijn allemaal verschillende normen per woning maar die parkeerbalans kunt u daarin terugvinden.

De heer Van Enk: Ja, voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Dat vind ik wel een hele mooie, per woning kun je ook een parkeernorm vaststellen maar waar wij natuurlijk met zijn allen benieuwd naar zijn dat is gewoon de totale parkeernorm gemiddeld per woning in dit gebied. Wat wordt die?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Daar zou ik u schriftelijk op terug moeten komen wat het gemiddelde is. Maar op pagina 12 staat het hele rijtje. Ten aanzien van de zekerheid aan bewoners, daar was een vraag van G&R. Ja, daar ben ik het helemaal met u eens en dat verdienen de bewoners ook. Dat verdienen de bewoners in de slechte woningen, die verdienen zekerheid over waar ze aan toe zijn. En voor die wonen of ze ook niet voor niets verhuisd zijn die mensen die al weg zijn. Maar ook in de 23 eengezinswoningen, en ik zal daarbij Rijswijk Wonen zeker op aandringen en ik zal er ook een persoonlijke rol in spelen. De heer Van Malsen die zei net hier ook al tegen mij, daar gaan wij zeker op letten dat die zekerheid verschaft wordt, mocht daar nog onzekerheid zijn. Over de waardebeoordeling van de grond, dat gaat residueel. Dus inderdaad de heer Van Enk heeft helemaal gelijk, als daar middenhuurwoningen komen specifiek op dat stuk grond, dat dat waarde oplevert. Dat is zeker ook het onderwerp van het gesprek, hoe zit die verdeling tussen de stijging van de waarde, waar komt die vandaan? Komt die van de middenhuur of komt die van de sociaal, komt die van groen omzet naar wonen? Dus dat zijn de gesprekken die nu gevoerd worden. Ik heb een aantal van u heel goed gehoord over, ja, onze gemeentebegroting trekt het echt niet om nog meer gemeentelijke financiën hierin te steken, afgezien van de ambtelijke capaciteit. Maar ik kan u geen toezegging doen dat er geen gemeentelijke kredietaanvraag voor komt. Want als je kijkt naar de openbare inrichting, het terrein van de heer Wit, de lichtmasten, de riolering, de bestrating, de bomen die ook voor een deel vervangen moesten worden, de stoepen, daar ligt gewoon een casus. En als we dat nu vervangen, dan besparen wij ook geld in de toekomst dus dat is de overweging die we moeten maken. Maar nogmaals, het is in niemands belang dat wij daar geld over de balk smijten.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, komt dat budget niet gewoon uit het onderhoud wat gepland is op de lange termijn? Daar hebben we toch voor gereserveerd als het goed is op de kapitaalrekening?

Wethouder de heer Van de Laar: Nou, dat zei ik u net, het liefst wel, maken we daar zo'n berekening van. Maar dat moeten we zien of dat inderdaad zo uit en of die afschrijvingen zodanig zijn dat dat een bron is waar we uit kunnen putten. Maar daar zullen we u over rapporteren hoe dat gaat uitpakken. Presentatie, extra presentatie, dat zou kunnen, ware het niet, maar dan wordt er misschien iemand overspannen achter mij want er is helemaal geen datum meer. Maar daar valt misschien altijd wel iets over te bedenken. Dat zal een collega zijn, medewerker dan van Mecanoo als dat degene is die dat zou moeten doen. Maar een presentatie, dat is wellicht iets om af te stemmen met de griffie. Maar als u daar behoefte aan heeft kunnen wij natuurlijk altijd alles regelen en voor het bestemmingsplan zei u zelf. Risico's, over de financiële risico's. Kijk, we moeten sowieso, Rijswijks Belang, we moeten gewoon naar een oplossing en die oplossing zit hem in hetgeen wat ik nu net geschetst heb. En uiteindelijk als we beginnen aan dat plan zijn die risico's in die zin, zijn daar allemaal afspraken over gemaakt. Misschien moeten we de kwaliteit wel verlagen als we er niet uitkomen, dat is een andere stap die we moeten gaan maar dat zou ik de bewoners niet toewensen. Ik denk dat er genoeg aanknopingspunten zijn om eruit te komen. Voor de parkeerplaats zal, parkeerbak zal wel betaald moeten worden, zeg ik naar de VVD, maar ik weet niet hoe hoog dat zal zijn. En er zal absoluut een differentiatie zijn tussen de middenhuur en sociaal maar ik weet niet wat daar de richtlijnen voor zijn.

De voorzitter: De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Voorzitter, nog even een kleine reactie op net de opmerking. Ik reageerde eigenlijk te laat. Inleveren op kwaliteit. We hebben een mooie nota van uitgangspunten. Wij hebben nog geen maand geleden 1,8 miljoen euro beschikbaar gesteld om kwaliteit en woningen te kunnen bouwen en Te Werve Oost mag dan niks kosten?

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, nou, u moet dan niet, of voorzitter, via u, ik zei, dat is een knop om aan te draaien maar dat is niet iets wat het college voorstelt. Maar mocht u dat nou zelf doen, maar dat geef ik u niet, het is geen suggestie. Nou, u kunt het als een suggestie interpreteren maar liever niet. We willen daar een hele hoge kwaliteit en ik sloot ook mijn zin af dat ik dat de bewoners juist van Te Werve absoluut niet gun. We hebben indringende discussies gehad over de kwaliteit van Pasgeld West en ik denk dat we die kwaliteit ook zeker moeten behalen in Te Werve en mogelijk ook zo meteen in het Havenkwartier, volgend onderwerp. Dat was mijn beantwoording, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik twee toezeggingen, nou ja, één toezegging gehoord namelijk dat de gemiddelde parkeernorm, dat daar schriftelijk nog even op wordt teruggekomen. Klopt dat?

Wethouder de heer Van de Laar: Kunt u dat herhalen?

De voorzitter: Dat over ... U heeft aan de heer Van Enk toegezegd dat u over de gemiddelde parkeernorm nog schriftelijk zou terugkomen.

Wethouder de heer Van de Laar: Dat zei ik niet maar dat kan. Ja. Ja, dat zei ik wel. Ja, ja.

De voorzitter: Ja, is toch goed dat we het even herhalen. En de andere, maar dat ligt eigenlijk niet zozeer bij het college als wel bij het presidium, is eventueel een presentatie door Synchron, wetende dat we een hele drukke kalender hebben dit najaar, gewoon een keer overdag. Oké. Ik vermoed zomaar dat dit stuk als bespreekstuk naar de raad toegaat. Dan zeg ik wel tegen allen hier aanwezig van, daag uzelf dan ook uit dat als u iets anders wil, dat u met een amendement of een motie komt. Want anders gaan we het stuk fijn volgende week bespreken en dan, ja, werkdagen, ja, ik begrijp het probleem. Maar goed, ik doe toch de oproep als voorzitter hierbij. Dan sluiten we hierbij het agendapunt ontwikkelkader Te Werve Oost af en ik dank nogmaals de sprekers voor het inspreken en het bijzitten bij dit debat. Stel ik voor dat wij even twee, drie minuten een pauze houden en dan verder gaan met het volgende agendapunt.

#### **10. Raadvoorstel Vaststelling bestemmingsplan standplaats Molenhof Rijswijk**

De voorzitter: Dan gaan wij weer verder met het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Molenhof Rijswijk. Dan ga ik gewoon even kijken of er mensen zijn die daarover het woord willen voeren? Dan gaan wij toch het rijtje af. Mag ik bij mevrouw Niesen beginnen?

Mevrouw De Haan-Niesen (RB) : Dank u wel, voorzitter. We hebben het raadsvoorstel gelezen over de standplaats Molenhof Rijswijk. We hebben gesproken met de eigenaar, we hebben begrepen dat dit wel heel lang heeft geduurd maar we zijn blij dat er nu een raadsvoorstel ligt. Eigenlijk hebben we verder geen vragen hierover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Cupedo.

De heer Cupedo (BVR): Dank u, voorzitter. Ook wij hebben het raadsvoorstel gelezen, we zijn bekend met de situatie en we zijn blij dat er gehoor wordt gegeven van de bewoners dat het woonwagencentrum uitgebreid wordt met één standplaats. Voor de rest hebben we ook geen aanvullende vragen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loof.

De heer Loof (VVD): Ja, dank, voorzitter. Dank voor het voorstel. Een prima voorstel, succes met de uitvoering. Dank.

De voorzitter: Nou, dat gaat lekker zo. Mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Dank u wel, voorzitter. Nou, ik sluit mij aan bij mijnheer Loof van de VVD. Prima voorstel. Toevoegen van één standplaats heeft heel wat voeten in de aarde gehad maar we hebben gezien dat alle benodigde onderzoeken zorgvuldig zijn afgehandeld dus, nou ja, veel succes.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ook heel kort aansluitend op de rest. Dank voor het voorstel. Het heeft erg lang geduurd dus ik hoop echt op een goede en voorspoedige uitvoering ook. En blij dat we echt invulling geven aan het recht op een woning ook bij woonwagendstandplaatsen.

De voorzitter: Dank u wel. Nee. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Voorzitter, bedankt voor het voorstel. We hebben kennisgenomen van alle onderliggende stukken behorende bij dit voorstel. Het is goed om te zien en te lezen dat alle maatregelen

welke genomen dienen te worden zoals ten behoeve van de hogere geluidsnorm, het verleggen van de kabels en waar nodig de aanpassingen inzake de ingediende zienswijze, allemaal in dit voorstel zijn opgenomen. Gemeente Rijswijk faciliteert hiermee een bijzondere woonvorm binnen haar gemeentegrenzen waar een tekort voor is in Nederland. Rijswijk zou daar best in die behoefte wellicht in de toekomst nog wat kunnen betekenen. Mooi initiatief, medewerking, fantastisch, wij gaan voor stemmen met dit raadsvoorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Heb ik nog iemand gemist? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor om dit voorstel als akkoordstuk naar de raad toe te brengen. Is iedereen het daarmee eens? Ja, mijnheer Van der Veer, kunt u uw microfoon uitdoen? Ja, dank u wel.

## **11. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Harbour Park**

De voorzitter: Dan gaan wij over naar agendapunt, dat wordt dan agendapunt 11 als ik het goed heb, dat is het raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Harbour Park. Ja, dan ga ik even het rondje aan de andere kant beginnen. Partij van de Arbeid. Ja.

De heer Stuijtzand (PvdA): Dank u, voorzitter. Onze fractie heeft met interesse kennisgenomen van dit bestemmingsplan. Daarover hebben wij wel vooralsnog vier vragen. Worden de potentiële huurders, kopers vooraf in het Havenkwartier actief op de hoogte gebracht van de beperkte parkeergelegenheden? Dit omdat er signalen komen uit andere nieuwbouwingebieden dat de geboden oplossing vanuit STOMP praktisch achteraf niet aansluit aan de mobiliteitswensen van de nieuwe bewoners. Want je kiest hierdoor voor een nieuwe woonruimte maar ook indirect voor een andere wijze van mobiliteit. Hoe denkt hier de wethouder zelf over? Vraag twee, is de wethouder hiervan overtuigd dat de Burgemeester Elsenlaan nauwelijks drukker zal worden na de aanleg van deze nieuwe wijk? En kan de wethouder toezeggen dit te laten bevestigen door evaluatie van de verkeersbewegingen tijdens en na oplevering van deze nieuwe wijk? Vraag drie, klopt het dat voor het projectgebied betaald parkeren zal ingevoerd worden en dat de wethouder verwacht dat hierdoor meer gebruik zal worden gemaakt van eigen parkeerplekken en de mogelijkheden van STOMP? Bestaat er een reële mogelijkheid, volgens de wethouder, dat dit mogelijk een waterbedeffect qua parkeren zou kunnen veroorzaken? Vraag vier, de laatste dus, kunnen de toekomstige bewoners zelf de regionale of nationale aanbidders van deelauto's selecteren? Dit in relatie tot de praktische en logische invulling voor het gebruik van deelauto's als je bijvoorbeeld werkt buiten de Randstad en niet de hele dag voor het gebruik wilt betalen. Dat was het voorzitter voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even verder naar de rechterkant. De heer Van der Baan.

De heer Van der Baan (CU): Dank u wel, voorzitter. We hebben ook met interesse het stuk gelezen, het bestemmingsplan Harbour Park. We zijn natuurlijk voor verdikking en verdichting in de stad maar we vroegen ons af in hoeverre er ook voldoende OV-aansluitingen aanwezig zijn in deze omgeving, ofwel hoe we daarvoor gaan zorgen? We vroegen ons eigenlijk ook af of de halte op dit moment dicht of open is, de bushalte? En daar was ook discussie over, loopt die nog of wat is de status daarvan? En tot slot als laatste vraag, zijn dit soort ontwikkelingen ook zaken die meegenomen worden richting de MRDH omdat het consequenties heeft? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui (PG&R): Ja, dank, voorzitter, voor het woord. Nou, in het algemeen kunnen wij hier, ja, goed, instemmen met het ... Want ja, goed, je gaat wederom proberen een stukje te bouwen. Alleen waar we



mee zitten is gewoon, dat is toch in een industrieterrein waardoor ook een deel milieuzone naar beneden bijgesteld wordt. Maar hoe zit dat met milieu, tenminste met geluidsnormen straks in plaats van activiteitenbesluit, kun je dan waarborgen dat de bedrijvigheid wordt gecontinueerd optimaal met behoud van een goed woongenot straks? Tot zover, wethouder.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel, voorzitter. Ik heb het raadsvoorstel gelezen en met name ook even de nota van zienswijzen. Uitgebreide beantwoording, daar was ik heel blij mee, daar wordt heel veel helder in. Ik kwam alleen tegen dat in het derde kwartaal 2023 worden er nieuwe VRI's geplaatst. Mijn vraag aan de wethouder is of die er al zijn en zo niet, wanneer deze worden geplaatst? En in de toekomst hebben we, krijgen we ook intelligente VRI's. De vraag is dan ook wanneer deze worden geplaatst? Voor zover mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Braam.

De heer Braam (BVR): Dank u wel, voorzitter. Een aantal vragen zijn al gesteld dus die ga ik hier uiteraard niet herhalen. Belangrijk is wel te stellen van dat een heleboel zaken die we al eerder hebben besproken herkenbaar zijn teruggekomen. Dat daar ook serieus naar gekeken is en via beantwoording op de zienswijze dat ook naar tevredenheid is beantwoord. Wat voor ons wel een puntje van aandacht is, het staat niet in de stukken maar direct om de hoek zit nog steeds die vuurwerkhandel en die heeft volgens mij een vrij ruime plofcirkel. Het is voor ons, ja, ja, ja, ja, dus we zijn toch erg nieuwsgierig als het gaat om de ontwikkelingen of dat allemaal wel kan met dus die nogal brede cirkel rondom die vuurwerkhandel? Dus daar zouden we graag nog antwoord op willen hebben. Verder zijn we blij met het participatieproces. Hebben we ook begrepen dat de drie straten tegenover het Havenkwartier, de Havenstraat en dergelijke, dat die ook zijdelings worden meegenomen. Nou, laten we dat ook vooral zo houden. En liever fysiek in plaats van digitaal, laat ik daar ook duidelijk in zijn. En ja, we wachten de verdere ontwikkeling af.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ja, een paar vragen. Ik had eerder begrepen met de voorgenomen planvorming dat een deel van het huidige Indola gebouw behouden zou blijven vanwege architectonische waarde. Dat zie ik in dit ontwerp niet meer terug. Is daarop teruggekomen. Zo ja, waarom? Tweede vraag, het aantal woningen neemt dus met het vaststellen van dit plan weer wat toe. Hoe hebben we nu nog grip op het totaal aantal te plannen woningen in het Havenkwartier? Want er was ooit afgesproken 2000 tot maximaal 2.500 maar ik herinner me ook nog de tekeningen voor zeg maar het Sijthofflocatie waar die prachtige mooie ranke torens werden neergezet. Maar waar we later ook nog zagen tot mijn afschuw dat er ook nog flats omheen stonden die in totaal als dat zou worden gebouwd tot een enorme dichtheid gaan leiden en dan komen we echt boven de 2.500 woningen uit. Dus die vraag is destijds gesteld, weet ik, door andere fracties. En nu steeds stapje voor stapje verder gaan, hoe houden we dat totaal van het aantal woningen in de gaten? En tot slot, ik had het ook bij het andere raadsvoorstel kunnen vragen maar ik doe het hier vast, is er nog ontwikkeling in het nadenken over de verbinding met Ravesteijnplein vanuit deze locatie voor de voetganger en de fietser? En zouden we daar dan niet ook een subsidie voor moeten aanvragen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loof.

De heer Loof (VVD): Ja, dank u, voorzitter en dank aan de wethouder voor het raadsvoorstel. Een aantal vragen. De bestemming die wordt gemengd, zowel wonen als werken. Wij vroegen ons af of daar niet ook de bestemming recreatie aan toegevoegd moet worden? Het is nu zo namelijk dat er formeel niet in de haven gerecreëerd kan worden, zoals bijvoorbeeld zwemmen, omdat het gevaarlijk was vanwege de betoncentrale. Zou dat nu aangepast kunnen worden? Water is geen onderdeel van het plan maar is dat niet een omissie omdat het ontegenzeggelijk een onderdeel is van de omgeving? Dat als eerste vraag. Eerste twee vragen eigenlijk. De bedrijven die er in het gebied zitten die kunnen volgens plannen, nou ja, die kunnen hun bedrijfsvoering continueren. Dat is goed om te zien maar hoe zit het met de verkoopbaarheid van hun panden als ze dat zouden willen? Wordt dat minder als gevolg van de bestemmingsplanwijziging? We lezen daarbij dat als ze hun bedrijfsvoering willen voortzetten ze zelf maatregelen moeten treffen bijvoorbeeld ten aanzien van de geluidsbeperving. Gaat de gemeente of de ontwikkelaar deze maatwerkmaatregelen compenseren? Dat blijkt namelijk niet uit het raadsvoorstel. Tenslotte of immers, de bedrijven die zaten er al, de woningen komen later. Welke kosten zijn hier eventueel mee gemoeid? Met betrekking tot mobiliteit hebben we de al genoemde VRI's. Toch zien we nu al dat er qua doorstroming de doorstroming nog wat te wensen overlaat. Wij vroegen ons af of die VRI's al zijn aangepast en als dat niet het geval is, waarom niet? En tot slot, het al bekende parkeren. Het invoeren van betaald parkeren bevordert parkeren op eigen terrein. Krijgen omwonenden en bedrijven straks nog wel een parkeervergunning? Bij deze. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Even kijken hoor, tijdens onze laatste raadsvergadering is het amendement, hou regie op Pasgeld-West aangenomen. De wethouder gaf toen aan dat deze werkwijze ook bijvoorbeeld bij het bestemmingsplan voor het Havenkwartier zal worden gevoegd. Dus we vroegen ons af hoe dat is voor het bestemmingsplan voor het Harbour Park? In het voorstel wordt aangegeven dat het doorlopen van een volledige milieueffectrapportage niet noodzakelijk is omdat de beoogde ontwikkeling onder de drempelwaarde blijft. Maar als je alle Synchron lopende ontwikkelingen in het gebied in ogenschouw neemt, en ik noem dan het Havenkwartier, Harbour Park, UrbanParks, De Havenmeester, de Landtong, Sijthoff, Kessler Park, Bogaard Stadscentrum, RijswijkBuiten, Sion Parck en Pasgeld, Pasgeld-Oost en Pasgeld-West, en vlakbij in Den Haag wordt er ook van alles gebouwd rondom Den Haag Centraal, Hollands Spoor, de Laakhavens, Binckhorst en Den Haag Zuidwest, is het dan niet nodig om dan zeg maar toch te kijken naar een milieueffectrapportage die kijkt naar alle projecten samen? Dus we vroegen ons af wat de visie van de wethouder hierop is? We hebben gelezen dat het advies van de GGD is meer groen in het gebied. In de beantwoording wordt aangegeven dat er al veel groen in de buurt is dus dat dat niet nodig is. Nou, Harbour Park wordt een erg stenen gebied en dat er bomen in de buurt zijn doet niet af van het feit dat het gebied met al die stenen erg heet gaat worden. In het rapport van TAUW worden mooie suggesties gedaan met betrekking tot de biodiversiteit en klimaatadaptief bouwen. Worden deze adviezen ook daadwerkelijk opgevolgd en worden de groene daken en de groene binnentuinen ook daadwerkelijk gerealiseerd? Dan over de vleermuizen. Nou ja, wordt er tijdens het slopen van het gebouw waar de vleermuizen zich bevinden rekening gehouden met het broedseizoen? Als je de vleermuizen wegjaagt terwijl ze jongen hebben die nog niet kunnen vliegen, kunnen sommige sterven tijdens het verjagen. Ook het verstoren van het broedseizoen schaadt de populatie waardoor hun aantal afneemt, tot ze weer in staat zijn tot broeden. Is de wethouder het met GroenLinks eens dat we ons maximaal moeten inspannen voor het behoud van de leefruimte van de vleermuis? In het voorstel lees ik ook dat alle ondernemers hun bedrijfsvoering kunnen voortzetten. Voor vijf bedrijven is een maatwerkvoorschrift nodig om af te wijken van de maximale geluidswaarden uit het activiteitenbesluit. Eén bedrijf gaat niet akkoord, dat zou kunnen betekenen dat de ondernemer zijn bedrijf niet kan voortzetten. Is de informatievoorziening naar deze

ondernemer voldoende geweest en is de ondernemer hier inderdaad expliciet op gewezen? Want ik kan me haast niet voorstellen dat een ondernemer zo'n groot risico zou willen lopen. Een aantal ondernemers moeten voor het maatwerkvoorstel behoorlijke investeringen doen, bijvoorbeeld elektrische vrachtwagens. Dus we vroegen ons af, zijn deze kosten voor hun eigen risico, nou ja, hoe gaat dat precies? Voor het ontwerpen van de openbare ruimte worden nog inspraakmomenten georganiseerd door de gemeente Rijswijk. Op deze momenten kunnen ideeën en ervaringen worden uitgewisseld en worden de bewoners betrokken bij het ontwerpen van de openbare ruimte. Wij vroegen ons af hoe de bewoners hier actief bij betrokken worden? Tot zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja, dank. De dag na Dierendag krijgen dieren gelukkig genoeg aandacht. Ik zal mijn dierenvragen overslaan want ze zijn al gesteld. Dat geldt ook, we hebben eerder een lange voorgeschiedenis gehad van het Havenkwartier en de ontwikkelingen hier en hebben verschillende moties ingediend over groen en verkeersafwikkeling. We zullen op verkeersafwikkeling ook terugkomen bij de algemene plannen voor heel Rijswijk en de verkeersafwikkeling. We zijn benieuwd naar de antwoorden op de vragen die gesteld zijn en sluiten ons daar graag bij aan.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Dam.

De heer Van Dam (WIJ.): Ja, dank. Ja, ik zou willen beginnen met een compliment voor dit plan want ik vind het toch wel belangrijk om te noemen dat er heel veel diversiteit in het aantal woningen is dat hier wordt neergezet. Met name dat er ook kleine woningen worden toegevoegd van 50 vierkante meter tot 100 vierkante meter en dat er toch echt wel een aantal woningen zijn die geschikt zijn voor starters. Dus dat is denk ik een heel positief iets, zeker met alle plannen die we voorbij hebben zien komen de afgelopen maanden voor hele wat grotere projecten. Dat gezegd hebbende, hoewel we het aantal woningen goed in beeld hebben vraag ik me af of die woningen ook nog wel betaalbaar blijven? Ik kon niet zo goed vinden hoe duur ongeveer die woningen worden. Wel wordt er gesproken over de woningbouwimpuls, dat de woningen daaronder worden gebouwd. Maar daar staat een maximale grens dus ik zou graag wat meer inzicht willen in de huurprijzen en koopprijzen van deze woningen. Dus daar graag een toelichting op. Verder wordt genoemd dat we een minimale zelfwoonplicht van drie jaar gaan krijgen. De vraag is, wat gaan we daarna doen, na die drie jaar? Hebben we dan nog in onze eigen woonverordening zeg maar genoeg middelen om die zelfwoonplicht te handhaven? Dan, nou ja, volgens mij raakte de VVD er al aan maar het bestemmingsplan van de betoncentrale die hier stond, die wordt nu verwijderd. Nou, dat betekent voor de ondernemers die aan de Nijverheidskade zitten en die, nou ja, al een lange tijd een recreatiehaven wilden, volgens mij dat ze dat nu kunnen doen. Mijn vraag is, is dat ook zo? Want in de originele plannen stond die haven al lang een keer ingetekend en toen we daar in het verleden een keer vragen over stelde kon die niet worden aangelegd omdat het bestemmingsplan van die betoncentrale dat tegenhield. Dus is het nu mogelijk om die recreatiehaven wel aan te leggen? Dan zou ik als laatste nog even aan willen sluiten bij iets wat het CDA zei. Die zei van, ja, we behandelen nu in de raad heel veel verschillende gebieden zeg maar van Plaspoelpolder als losse vraagstukken. Maar ik vind het toch, ik merk toch wel dat ik het vrij lastig vind als raad om een overzicht te houden op de totale woningvoorraad die we hier gaan toevoegen in het hele gebied. En ja, is er niet een mogelijkheid om daar als raad wat meer middelen te krijgen om daar toch wat meer inzicht in te krijgen? En daarbij laat ik het voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. We geven nog even de tijd aan de wethouder om de laatste vraag te noteren. Dan heeft u hierbij het woord.

Wethouder de heer Van de Laar: Dank. Dan ga ik het rijtje af. De middelen ben ik wel benieuwd naar want ik kan me heel goed voorstellen waar de heer Van Dam het over heeft, omdat we nu toch in een redelijk hoog tempo best wel veel bestemmingsplannen voorbij krijgen en om het totaalplaatje te zien. Dus misschien dat we daarbuiten de vergadering met de griffie over kunnen sparren van, ja, wat is nou, wat zullen we doen? Bijvoorbeeld ook een avond of een dagdeel over alle ontwikkelingen van het Havenkwartier of misschien alle ruimtelijke ontwikkeling. Dat hebben we wel eens gedaan dus daar sta ik zeer voor open om dat te doen want ik kan me uw gevoel heel goed voorstellen. Ik kom daar zo nog op terug. Komt de haven er? Ja, niets wat ons eigenlijk daarin tegenhoudt. Er zijn, er is een visie gemaakt over samen met bewoners ook, wat daar zou kunnen. Maar we proberen de levendigheid van het gebied nu ook al te stimuleren. Bijvoorbeeld binnenkort wordt er een foodtruck geopend maar de haven, dat zal nog even op zich laten wachten omdat het waarschijnlijk ook gebruikt wordt als een bouwlocatie omdat de ruimte daar heel erg beperkt is. Dus dat er dan een boot komt te liggen waar verschillende faciliteiten voor ten dienste van de bouw komt te staan. De betoncentrale is overigens al weg maar het gaat inderdaad over de bestemming. De drie jaar zelfbewoningsplicht, ja, dat hebben we gezien, dat is een termijn dat om de speculatie tegen te gaan en daarna is het, kan men, mag men zelf bepalen in Rijswijk wat men doet. Dat is ook misschien wel aardig. Huurprijzen en kooprijzen, daar kan ik u nu niks over zeggen. Behalve dan dat dit onderdeel is van de WBI inderdaad, de woningbouwimpuls, en dat als een strikt criterium heeft dat de helft ervan betaalbaar moet zijn. Dat zijn definities van het ministerie wat betaalbaar is. En ik ken, zowel voor koop als voor huur, ik ken ze nou niet precies uit mijn hoofd maar het ligt iets rondom de 1100 euro huur en de 355.000 euro koop maar misschien dat die met de inflatie alweer veranderd zijn. Dus daar komen die prijzen vandaan in ieder geval voor betaalbare gedeelte. En de exacte programmering hoe groot die woningen zullen zijn, daar wordt nu nog aan gewerkt. GroenLinks, is de informatievoorziening voldoende geweest naar het bedrijf wat nog niet blij is? Laat ik het zo zeggen. Ten aanzien van dit plan denk ik zeker wel maar het kan zijn dat bij ten tijde van de Steenvlinder dat toen niet ... En ik weet niet aan welke kant de informatievoorziening misschien gebrekkig is geweest, ik weet ook niet of dat zo is geweest of dat het gewoon niet is opgepikt. Maar eigenlijk ten aanzien vanuit de Steenvlinder volgen al een aantal geluidscontouren maar ten aanzien van Harbour Park is zeker de informatie goed geweest omdat we van ieder bedrijf hebben gekeken, wat zijn de activiteiten en wat voor geluid produceren die en vormt dat een probleem voor het bedrijf zelf zal ik maar zeggen, voor de continuering? Want het uitgangspunt is inderdaad dat bedrijven gewoon moeten kunnen blijven bestaan. Ook deze ondernemer die in eerste instantie bezwaar, die heeft inmiddels toch gezegd van, ja, ik wil toch nog verder in gesprek over, wat zijn dan de maatwerkvoorschriften? We schakelen daar heel nauw met de ODH die uiteindelijk degene is die daar ook een bevoegd gezag geloof ik in is. De kosten voor maatregelen aan het pand ten gevolge van de bouw of in ieder geval die maatwerk zouden doen, dat wordt gedragen door de ontwikkelaars. De mer is, bij het ontwikkelkader hebben we een aanmeldnotitie mer gehad om 2.500 woningen, of dat nodig was om een milieueffectrapportage in zijn geheel op te stellen. Dat was toen niet het geval dus dat is nu ook niet het geval bij dit deelplan. Dus daarvan zeg ik dat het niet nodig is. Een mer onderzoekt ook wat de alternatieven zijn. En voor het oplossen van die woningnood, ja, als u alle woonbouwprojecten in de regio die erbij neemt, ja, dan moet je op een heel ander niveau misschien wel gaan kijken van, bouwen, nou, in het oosten van het land of zoiets dergelijk. Maar voor dit project is dat dus niet van toepassing. Groen in de buurt of u las ergens, zeg ik via u, voorzitter, dat er genoeg groen in de buurt is. Nou, dat is meer het Elsenburgerbos, dat wordt meer gezien als een mooi kenmerk van de locatie. Maar ik ben het volledig met u eens dat dat in de nabijheid is maar ik ben het volledig met u eens dat het op dit moment het meest versteende gebied is van Rijswijk en dat daar dus echt, echt grote stappen gemaakt moeten worden. We hebben het over Pasgeld kwaliteit gehad, Te Werve Oost kwaliteit, maar als je hier in het Havenkwartier rondloopt, ja, daar moet echt iets gebeuren dus dat ben ik echt met u eens. Maar de ruimte is tegelijkertijd zeer beperkt dus we hebben die systematiek bedacht van pockets, dat je ruimte vrijgeeft en dat

je dan de hoogte in mag zodat we dan bomen kunnen planten. Twee vleermuiskolonies klaarblijkelijk in de spouwmuren of iets dergelijks van de Indola. De dwergvleermuis, die zit toch overigens zo'n beetje in ieder gebouw. Maar broedseizoen, ja, dat zeg ik u toe. Parkeervergunning voor bestaande bewoners en ondernemers, is een vraag van de VVD. Ja, die kunnen, hebben daar gewoon, blijven daar recht op houden. Maar de nieuwe bewoners die zullen in dezelfde systematiek, zoals net besproken met Te Werve Oost, gebruik moeten maken van de parkeergelegenheden die er zijn op hun kavel en verderop op de Handelskade. De maatregelen en de financiën van bedrijven heb ik iets over gezegd. Recreatie, ja, er was wel sprake van horeca. Nou blijkt dat niet de ideale locatie te zijn voor horeca, wel qua pand maar niet qua bezonning en voor een terras wat was bedacht. Dus dat is voor nu, zien we dat niet direct als een optie in het pand zelf. Maar helemaal met de heer Loof eens dat recreatie een onderdeel moet worden van het hele havengebied. CDA, verbinding met het Ravesteijnplein. Daar hebben we bij de behandeling van het ontwikkelkader over gehad, om daar naast de brandweer een doorgang te maken, moeten we daar geen subsidie voor aanvragen. Daar zijn we niet meer verder mee aan de slag gegaan omdat we dat, omdat je dan door een huis heen moet en dat zagen we voor nu niet als de hoogste prioriteit. Aantal woningen neemt inderdaad met ieder bestemmingsplan toe en 2500 woningen heeft u als raad de limiet op gezet. Het laadvermogen van het gebied om het in jargon te zeggen was 3500 als we keken naar de verkeersmodellen, et cetera, wat kan het gebied aan? We hebben dat op 2500 gezet, onder anderen. Hoe houden we dat nou in de gaten? Nou, wij ambtelijk, u mag erop vertrouwen dat dat misschien wel het belangrijkste kader is dat u ons heeft meegegeven want de druk om veel meer woningen te bouwen die is er absoluut. Want we hebben nu een fase 1, de Harbour Park, dat hele rijtje langs de Koopmansstraat, maar er komt ook nog een fase 2 en die zijn dus, ja, die zouden qua volumes en hoogtes veel meer willen bouwen. Maar daar gaan onze gesprekken dus over, ja, dat gaat dus niet. Dus op die manier houden wij dat in de gaten vanuit het college dat die 2500 de cap vormt. Architectuur, het Indolagedeelte, dan gaat het vooral over, wat blijft behouden, wat is mooi aan de kop van die haventong? Dat is de structuur die daar behouden wordt en daar wordt een appartement zwevend bovenop gezet. Het ziet er best wel mooi uit, al zeg ik het zelf maar ik heb het niet ontworpen. BVR, vuurwerkhandel, die heeft geen invloed op Harbour Park bestemmingsplan en milieucontouren. Als die ontploft zullen ze het denk ik wel merken maar het heeft wel een effect en een barrière voor de plannen direct om de vuurwerkhandel. Daar lopen nou gesprekken over en met maatregelen valt dat wel te doen maar ook volgens de milieucontouren of de normen die daarvoor staan. Maar het is toch een onplezierig gevoel dus we hebben gesprekken met de vuurwerkhandel en gesprekken met de projecten direct naast de vuurwerkhandel over hoe dat verder gaat. Maar dat hebben we ook al vanaf het begin gezegd, daar moeten we iets aan doen. De meeste intelligente verkeersregelinstallaties die werken inmiddels en een deel wordt nog getest. Dus als je vanaf de Veraartlaan, dan merk je dat gelijk, dan kan je zo doorrijden maar in de spits in Rijswijk op dat plek en in Prinses Beatrix, dan is er natuurlijk niet sprake van doorrijden. Daar helpt een intelligent verkeersregelinstallatie ook niet bij. Industrierrein ...

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Even bij interruptie. Ja, maar dat was toch juist de bedoeling? Dat is door het vorige college al toegezegd, dat door intelligente verkeersinstallaties die files in de spits voorkomen konden worden, ook bij de nieuwbouw. En dat wezen alle verkeersonderzoeken uit, nee, dat zou voldoende zijn dus maak u geen zorgen, dat wordt allemaal opgevangen. Nou, op ons aandringen is ...

De voorzitter: Wat is uw vraag, de heer Van Enk?

De heer Van Enk (CDA): ... de installatie nu al aangelegd.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Van Enk (CDA): Dus neemt nou de wethouder die toezegging terug? Wordt die nu ingetrokken?

Wethouder de heer Van de Laar: De insteek was bij het ontwikkelkader niet om de files op te lossen, dat is nooit geweest, maar om het niet toe te laten nemen en om te zorgen dat het acceptabel zou blijven. Als met de bouw van al deze woningen in het Havenkwartier, blijkt uit het verkeersmodel waar we binnenkort een webinar over organiseren, dat het verkeer wat daarover gaat, wat ook een deel Haags verkeer is, dat dat vervangen zal worden door lokaal verkeer. Dus Rijswijkse wegen voor Rijswijkse inwoners zou je kunnen zeggen. Die IVRI's hebben wel 12 procent extra capaciteit leveren die op dus dat is zeker wel een vergroting van de capaciteit. Maar als bewoner moet je, is het niet zo dat het streven is dat je door kunt rijden in de spijtstijd, dan is het daar gewoon druk maar het zou niet veel drukker moeten worden. Dan over de maatwerkvoorschriften heb ik genoeg gezegd. Over G&R, de waarborg van de bedrijvigheid. Alle bedrijven die kunnen dus blijven bestaan en bij sommigen moeten maatwerkvoorschriften. We hebben ook geconcludeerd overigens bij die exercitie dat er bedrijven zijn die binnen de huidige normen en buiten de maatwerkvoorschriften al te veel geluid maken. Dus dat is een heel ander gesprek, daar zouden we eigenlijk nu op moeten handhaven. Maar goed, in alle redelijkheid hebben wij het met elkaar over, hoe gaan we op een prettige manier dit gebied ontwikkelen en hoe op een prettige manier met elkaar samenleven in het Havenkwartier? Zijn er voldoende OV-aansluitingen? ChristenUnie. Ja, ik zou, ik vroeg me af, vindt de ChristenUnie het zelf voldoende? Maar het is natuurlijk fantastisch gelegen bij de tramhalte en de bushalte die daar zit. En of de bushalte niet werkt, die discussie kende ik niet. Bij mijn weten rijdt het maar want dan, bij mijn weten is het niet opgeheven. Maar het zou kunnen zijn dat soms een bus uitvalt vanwege personeelstekort want daar hebben we op andere gebieden wel last van. Maar dus het openbaar vervoer is denk ik zeker voor de bewoners van het Harbour Park goed. PvdA, andere vorm van mobiliteit en worden de huurders daarvan op de hoogte gebracht. Zeker. Iedereen heeft dan zijn eigen keuze om daar iets mee te doen. Dus er is parkeergelegenheid maar er worden ook veel ruimte voor fietsen gedaan. Betaald parkeren, heeft dat een waterbedeffect? Dat zal op dit moment vrij beperkt zijn omdat er natuurlijk op dit moment nog niet zoveel bewoners zijn. De bestaande bewoners en ondernemers, die hebben dus een vergunning maar in zijn algemeenheid, als je ergens betaald parkeren invoert heeft dat zeker een waterbedeffect. En dat monitoren we dan ook als dat in geval van het Havenkwartier zo is. Dat zien we ook omgekeerd vanuit de gemeente Den Haag waar nu in Moerwijk en Laak betaald parkeren wordt ingevoerd. En onze vraag is, moeten wij daar proactief op gaan handelen? Dat is een actuele vraag die nu voorligt. Maar dat buiten de orde van dit raadsvoorstel, voorzitter, excuus. Kunnen ze zelf nationale deelauto's aanbidders selecteren? Dat denk ik niet maar daar moet ik schriftelijk bij u op terugkomen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even het rijtje langs. De heer Stuijtzand.

De heer Stuijtzand (PvdA): Even kijken hoor, volgens mij was het vraag twee over een verkeersevaluatie eventueel voor de verkeersbewegingen, in ieder geval dat de wethouder kan toezeggen. Omdat het verkeer dat het ... Ja, de wethouder geeft zelf aan dat het niet drukker wordt. Ja, kan die dat ook laten bevestigen door verkeersevaluatie ten tijde van, tijdens en na de oplevering van deze wijk? En als eigenlijk aanvullende vraag is, is er al iets bekend over ontwikkelingen van mogelijke sociale huurwoningen in het Harbour Park en welke kansen ziet de wethouder hierin? Dit was het voor de tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even verder. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majaoui (PG&R): Ja, dank u, voorzitter, voor de beantwoording. Want u gaf aan net dat, ja goed, dat de bedrijvigheid met de inwoners in harmonie samen moeten uitkomen. Maar de ervaring leert dat het toch in de toekomst heel veel wrijving en spanning geeft. Want u zegt het ook terecht, dat een aantal bedrijven niet aan de normen voldoen wat betreft het geluid. Maar goed, het is een bedrijventerrein, dat was het tot voor kort ook altijd een bedrijventerrein geweest die wat ruimere geluidsnormen heeft. Dus dan kan ik tussen haakjes even zeggen dat dat een soort van verworven recht is geweest in de afgelopen 20 jaar van die bedrijven. En nu gaat hun bedrijvigheid of de activiteiten die daar ontplooiën vanwege de woningen die daar komen, dus de beoogde woningen, anders uitzien. Hoe gaat u dat vormgeven? Hoe gaat u deze ... Want dat is toch, ja, de motor van onze economie dat die bedrijven hun activiteiten kunnen continueren en hoe gaan we daar mee om? En tegelijkertijd wat collega Braam heeft aangegeven over de opslag, er zijn ook bedrijven die ook opslag gevaarlijke stoffen daar hebben. Hoe zit dat met externe veiligheid rondom die woningen? En dan de contouren en de cirkels, als de vuurwerkopslag daar net buiten valt, hoe zit dat met de overige bedrijven die daar activiteiten voor ontplooiën? Kunt u daar een toelichting op geven? Dus dit is gewoon proactief en voorkomen beter dan genezen want straks zitten we met heel veel inwoners die dan wellicht overlast kunnen ervaren, wellicht ook in een gevaarlijke situatie zich bevinden. Dank, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording. Dus als ik het goed begrijp zijn nu al de intelligente verkeersregelinstanties geïnstalleerd, waardoor het met 12 procent meer verkeer kan worden verwerkt. En wordt dit dan ook gemonitord en krijgen we daar dan ook een terugkoppeling van? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter, wat betreft de doorgang naar het Ravesteijnplein, het stelt me erg teleur dat het college dat heeft opgegeven want ik heb het gevoel dat we daarmee het Ravesteijnplein gewoon opgeven. Er wordt wel gesproken over verbinding naar het station c.q. De Bogaard of naar Oud Rijnwijk terwijl het Ravesteijnplein daar geografisch enorm dichtbij ligt. En daar komen 2500 nieuwe woningen, het zou een enorme impuls zijn. Ja, een woning kun je ervoor afbreken. Nou, dat hebben we vanavond eerder gehoord want er worden wel meer afgebroken. Maar je kunt ook aan de andere kant je parkeerplaatsen en iets van de brandweerparkerplaatsen opheffen en daar een subsidie voor aanvragen om de brandweer daarin te compenseren. Dat kan misschien ook anders opgelost. Ik denk dat het met andere woorden een kwestie van creativiteit is. En ik zou de wethouder willen vragen om daar met zijn collega van economische zaken toch nog voor de raadsbehandeling nog eens opnieuw over te beraadslagen. Verder bewaar ik mijn opmerking graag voor de raad als het gaat om het verkeer waar ik me zeer ongerust over maak. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loof.

De heer Loof (VVD): Ja, dank, voorzitter. Dank ook aan de wethouder voor de beantwoording. De wethouder geeft aan dat die het eens is dat recreatie onderdeel moet uitmaken van, nou ja, het gebied. Maar betekent dat, is het dan ook noodzakelijk om het nu ook op te nemen in dit plan of kan dat ook zonder dat we het nu opnemen in dit plan? Graag daar wat toelichting op. Hetzelfde gaat eigenlijk over het punt water. Moet het punt water niet duidelijker in het plan naar voren komen of zegt de wethouder, nou, ook zonder dat het hier duidelijk staat kunnen we genoeg recreatie, genoeg met dat water, genoeg leefbaarheid creëren rondom dat gebied om er wat moois van te maken. Ook al staat het hier niet zo op die manier zwart op wit. In andere

woorden, ja, is het juridisch noodzakelijk om dat eigenlijk te doen? Verder nog, ik denk dat ik hem heel even heb gemist in de beantwoording maar over de bedrijfsvoering en de eventuele compensatie met geluidsbeperking en als ze hun panden zouden willen verkopen. Of u daar heel even nog dat antwoord zou willen herhalen want ik heb die gewoon gemist. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Misschien dat ik zat te slapen maar ik heb volgens mij de wethouder nog geen antwoord horen geven op de vraag over natuurinclusief bouwen of het amendement, hou regie op Pasgeld-West. Want u gaf toen tijdens de raadsvergadering aan dat deze werkwijze ook bijvoorbeeld bij het bestemmingsplan voor Havenkwartier zal worden gevolgd. Dus nou ja, vraag ik me nog steeds af hoe dat zit voor het bestemmingsplan voor Harbour Park? En even kijken hoor, met betrekking tot zeg maar natuur en de adviezen van TAUW vroeg ik me eigenlijk of die adviezen ook daadwerkelijk opgevolgd gaan worden? Dus komen er ook inderdaad groene daken en groene binnentuinen, worden die ook daadwerkelijk gerealiseerd? Nou, met betrekking tot de vleermuizen vroeg ik, is de wethouder het met GroenLinks eens dat we ons maximaal moeten inspannen voor het behoud van de leefruimte van de vleermuis? Nou, u gaf een volmondig ja dus daar ben ik heel blij mee. Dank u wel. Met betrekking tot de ondernemers was mijn vraag eigenlijk niet over het gebouw. U gaf aan, dat wordt vergoed. Maar het gaat om zeg maar extra investeringen zoals bijvoorbeeld één ondernemer moet elektrische wagens of elektrische vrachtwagens aanschaffen. Dus ik vroeg me af, zijn die kosten voor hun eigen risico? En dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank voor de beantwoording. Naar aanleiding van wat mevrouw Van Maarseveen zegt over natuurinclusief. Ik ga, ik lees het wel, het zat ook in onze motie dus ik ga er ook vanuit maar ik krijg anders alsnog graag die bevestiging van de wethouder. We zien ook dat er aandacht is voor fietser- en scooterstalling in het terrein zelf. We vragen wel aandacht voor het feit dat er wel heel erg wordt uitgegaan dat het de bewoners zijn die daar gebruik van maken, terwijl er natuurlijk ook heel veel bezoekers naar dat gebied zouden kunnen komen. Zeker aan het mooie water zou er nog wat extra aandacht kunnen komen voor fietsplekken voor bezoekers? Is daar zicht op? En dat je er ook veilig kan fietsen en wandelen. Het is nu niet het meest prettige gebied om te fietsen en te wandelen. We weten dat daar, dat u weet dat er nog echt aanpassingen nodig zijn en dat eraan gewerkt wordt maar we willen dat toch nog graag even daar aandacht voor vragen. Dank voor het in overleg gaan met de ondernemers, zoals we hadden gevraagd. Goed om te horen dat het ook resultaat heeft gehad. De eerste bespreking met de ondernemers was niet zo prettig ervaren dus prettig dat dat nu wel opgelost is. Hou dat ook vooral zo, zeker als we richting de bouw gaan straks. U hadt het heel kort over het vuurwerk. Nou is het ook een gebied waar regelmatig brand is dus ik zou daar toch echt voor die veiligheid, voor het gevoel van veiligheid voor mensen even een serieuze aandacht voor willen blijven vragen. Het zit vlak bij de brandweerkazerne maar ik hoop toch dat die er nooit meer naartoe hoeft.

De voorzitter: De heer Van Dam.

De heer Van Dam (WIJ.): Ja, dank. Dank ook voor de beantwoording in de eerste termijn. Goed om te horen dat die recreatiehaven er kan komen. Natuurlijk hebben we wel begrip voor dat het pas kan op het moment dat we klaar zijn met de bouwplannen. En dat als het gebied moet worden gebruikt om bouw mogelijk te maken, dan is het logisch dat dat nog heel eventjes moet wachten. Maar zou ik dan ook de toezegging kunnen



krijgen van de wethouder dat als het af is, dat daar dan met de ambtelijke organisatie en die ondernemers wordt gekeken hoe ze dan die recreatiehavens wel kunnen realiseren? Want ik heb gehoord dat ze daar zelf ook gelden voor willen inbrengen om het te realiseren dus dat zou natuurlijk denk ik hartstikke positief zijn voor dat gebied. Dan wil ik als laatste nog even doorgaan op wat collega Loof van de VVD zei. Want ik hoorde de wethouder zeggen over dat horeca geen plaats heeft binnen dit bestemmingsplan. Maar mij lijkt het toch leuk om dat in ieder geval mogelijk te maken en dan de keuze aan de ondernemers zelf te laten of ze dat wel of niet kunnen doen. Want als wij nu gaan bepalen dat daar geen, dat het niet geschikt is voor horeca omdat het een schaduwwerking heeft, denk ik van, ja, dat is toch niet genoeg reden om dan het ook meteen helemaal af te kappen zeg maar. Als daar een ondernemer is die dat, nou ja, het niet erg vindt om een beetje in de schaduw te zitten, dan lijkt mij dat die daar ook gewoon zijn bedrijf kan zetten. Dus ik zou daar graag nog een toelichting op willen van de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Nee, het is zeker aan ondernemers zelf om te bepalen wat ze er doen en zij bepalen ook inhoudelijk hoe dat bestemmingsplan eruitziet en wij faciliteren dat wel of niet. Voor horeca willen we dat het Havenkwartier absoluut hebben. En dus we zijn op zoek naar een locatie, die hebben we denk ik ook al gevonden, waar we dat kunnen doen. Volledig in de overeenstemming met de ondernemer. En de ruimte is, er wordt dus commerciële ruimte ziet het bestemmingsplan ook op toe, en dat kunnen ook allerlei voorzieningen zijn van allerlei aard die het gebied ook levendig maken en tegemoet komt aan behoeften van bewoners. Bijvoorbeeld die sportschool die daar zit, die wordt wellicht naar voren geschoven. De recreatiehavens. Ja, we zijn dus best wel, we hebben daar wat stappen in gemaakt maar we moeten ook faseren wanneer we onze capaciteit inzetten in gesprekken in het kader van het verwachtingsmanagement. Als we nu met een ondernemer praten, een ondernemer die wil vaak meteen aan de slag maar dat is dus nog niet het geval hier. Maar we weten wie er interesse heeft, en dat zijn niet alleen bewoners of ondernemers ter plekke, anderen hebben zich ook gemeld. We zijn aan het kijken of er, er was ook nog een roeibotenverhuur geloof ik die iets wilde, nou, dat zou misschien wel in de andere kant kunnen. Maar dat zijn gewoon lopende gesprekken en we moeten gewoon werken aan een plan. Zodra al die woningen gebouwd zijn, dus al die bestemmingsplannen erdoor, kunnen we echt werk maken van de recreatiehavens. D66, stallingen bezoekers is onderdeel van het plan. Maar goed dat u dat nog benadrukt, ook voor bezoekers dus. Veilig fietsen en wandelen, dat moet wel de kern zijn van het gebied. Daar zitten dus ook de kosten in omdat het nu gewoon een industriegebied is ...

De voorzitter: Mevrouw Woudstra wil u een vraag stellen.

Mevrouw Woudstra (D66): Heel kort over die bezoekers. Wij zien dat er nu minder, ongeveer 10 procent bezoekers is ten opzichte van inwoners en dat lijkt ons wat krap. Dus anders zal het in de buitenruimte worden dus dat is waarom we er aandacht voor vragen.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dat neem ik dan mee. Ja. Veilig fietsen en wandelen is de kern van de hele transformatie van het gebied, omdat het nu gewoon een industriegebied is met bussen, et cetera, moeten de wandelpaden en de fietspaden wel echt heel goed gescheiden worden van al het economisch verkeer wat daar is. Natuurinclusief bouwen, GroenLinks. Dat staat in paragraaf 3.8, ik meen dat dat de voorwaardelijke verplichting is die we daarin hebben opgenomen. Als dat niet zo is staat die ergens anders. Maar 3.8 gaat over natuurinclusief bouwen. Havenkwartier was een van de eerste dingen waar we met TAUW samen hebben

gedaan en daar een rapport hebben neergelegd. We hebben dat dus van alle, eisen we van alle ondernemers dat ze dat doen. De andere plannen die komen nog voorbij, die hebben ook hele mooie visies daarop gemaakt rondom Urban Parks. Komt het er ook echt, vraagt u zich af?

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter? Even heel concreet, hoe ziet dat er dan uit ...

De voorzitter: Via de voorzitter, mijnheer Van Enk. Via de voorzitter, mijnheer Van Enk, via de voorzitter.

De heer Van Enk (CDA): O, ik dacht dat u al had gezegd. Nou.

De voorzitter: Nee, zover was ik nog niet. Maar gaat uw gang.

De heer Van Enk (CDA): Dank u wel, voorzitter. Hoe ziet dat er nou concreet uit bij dit bouwplan? Wat is nou natuurinclusief bouwen? Wat zijn de voorzieningen die hier worden getroffen, wat moeten we ons daarbij voorstellen? Want er worden ook vragen gesteld over vleermuizen. Kennelijk buiten de wettelijke maatregelen om optimaal rekening houden met vleermuizen, ik neem aan dat we ze daar niet gaan inmettelen, dat we dat onder natuurinclusief bouwen verstaan? Kunt u daar wat meer over zeggen?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: De richtlijnen vindt u in het rapport wat openbaar is, wat dat dan behoudt. Dat zijn allerlei verschillende maatregelen die daar genomen kunnen worden, van groene daken tot en met vogelkasten, et cetera. Ik weet niet wat het hier exact is maar, nou, laat ik u toezeggen dat ik schriftelijk daarop terugkom met het rapport erbij. Komt het er ook echt, vroeg u zich af. Ja, daar gaan wij wel vanuit als we contracten sluiten. Als ik kijk naar Steenvlinder, die hebben ook hele mooie randen gemaakt, dat hebben we ook afgesproken. Dus, nou ja, daar moeten we gewoon op vertrouwen dat als we iets afspreken dat het ook gebeurt. Over de vleermuis had ik u vooral toch een afgebakende toezegging gedaan in dat we rekening zouden houden met het broedseizoen. Of we, dat we oproepen dat de ontwikkelaar de natuurwet niet overtreedt, om het heel technisch te zeggen, en daar hoort het broedseizoen bij. Op dit moment hangen allemaal mitigerende maatregelen al waar de kolonie heen kan gaan dus en dat is dan voldoende ook voor de ODH. Ook het elektrisch rijden, mocht dat nodig zijn als onderdeel van de maatwerkvoorschriften, dan zijn die kosten ook voor de ontwikkelaar.

De voorzitter: De heer Van Enk wil u nog een vraag stellen.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter, ik heb een vraag voor mevrouw Van Maarseveen. Ik hoor de wethouder dus een toezegging doen dat die een oproep doet aan de projectontwikkelaar om zich aan de wet te houden wat betreft de vleermuis. Bent u daar tevreden mee? Was dat de toezegging waar u naar op zoek was?

De voorzitter: Wil mevrouw Van Maarseveen erop reageren?

Mevrouw Van Maarseveen (GL): Nou, ik was eigenlijk op zoek naar iets meer dan alleen een toezegging dat de wethouder zich aan de wet ging houden. Omdat ik ook denk dat, we kunnen allerlei kasten ophangen voor de vleermuizen maar dat wil niet zeggen dat ze daar ook daadwerkelijk naartoe gaan vliegen. Maar vooralsnog is het voldoende.

De voorzitter: Dank u wel. De wethouder weer.

Wethouder de heer Van de Laar: VVD, recreatie, moet dat in dit plan? Nou, daar heb ik u antwoord op gegeven maar recreatie, die vraag hoort meer bij het ontwikkelkader, daar heeft het heel duidelijke positie gekregen. Dus ook ten aanzien van de positie van het water hoort dat niet direct bij dit bestemmingsplan maar ook bij de inrichting van de openbare ruimte en de faciliteiten die we daar gaan organiseren. CDA, kwestie van prioriteit ten aanzien van het Ravesteijnplein. Dat is exact mijn antwoord in eerste termijn, een kwestie van prioriteit. Rijswijks Belang, op het eerste gedeelte van de Burgemeester Elsenlaan werken de IVRI's dus maar bij het kruispunt bij het, exact voor Harbour Park eigenlijk meen ik nog niet. Is die 12 procent al gehaald? Nee, dat is meer een modelmatig percentage. Wordt dat gemonitord? Ja. Kunnen we dat krijgen? En dan geef ik gelijk antwoord op de vraag van de PvdA, monitoring voor en monitoring na, die is afgerond. Ja, dat kan ik u toezeggen. PvdA, niet drukker. Dat heb ik niet gezegd maar het gaat over het vergroten van de capaciteit maar de ervaring eigenlijk hetzelfde houden. Dat is wat de IVRI's onder andere doen en een aantal andere verkeersmaatregelen die wel genomen moeten worden. Percentage sociaal, het ontwikkelkader was nul maar er is inderdaad nog steeds gesprekken gaande over dat er een deel van de woningen, en dat valt dan onder die 50 procent WBI-eis, of die nog verkocht worden aan een woningcorporatie dus dat gesprek dat loopt nog. G&R, u heeft het over, u stelt allerlei vragen over ondernemers en hoe moet dat samen? Dat zijn eigenlijk afwegingen die gemaakt zijn ten tijde van het ontwikkelkader en we zijn nu in de uitvoering aan het kijken wat dat nou precies betekent. Daarom hebben we dus al die ondernemers uitgevraagd, wat zijn de activiteiten en hoe gaat dat samen met deze bewoning? U heeft het over gevaarlijke stoffen. Nou, dan weet u meer dan wij want in die zin zien wij daar geen gevaarlijke stoffen die een gevaarlijke woonomgeving zouden toeleveren of opleveren die niet acceptabel zou zijn volgens de normen van de ODH zelf. Maar het staat als een paal boven water dat die vuurwerkhak natuurlijk tot ongemak leidt, mogelijk ook voor inwoners. Maar dat staat niet in de weg, ook niet qua veiligheidscontouren voor dit bestemmingsplan. Daarmee heb ik alle vragen beantwoord, voorzitter.

De voorzitter: Ja. Dank u wel. Dan heb ik een paar toezeggingen van de wethouder gehoord, en controleert u mij alstublieft. Uit de eerste termijn zou u terugkomen op de vragen schriftelijk van de Partij van de Arbeid wat betreft het zelf uitzoeken van de deelauto-aanbieders. Wat betreft natuurinclusief bouwen heeft u aan het CDA toegezegd om het rapport in ieder geval toe te sturen. En tenslotte ...

De heer Van Enk (CDA): Ik dacht concrete voorbeelden bij dit onderwerp.

De voorzitter: Ja. Ik zie de wethouder ja-knikken dus dat is zo begrepen. In de tweede termijn de vragen van de Partij van de Arbeid voor monitoring voor en na, die heeft u ook toegezegd. En ja, tenslotte weer, ik hoor van de wethouder dat die bereid is om een presentatie te geven maar dat is echt iets voor het presidium om dat met de griffie te bespreken of daar voldoende tijd voor is. De bereidwilligheid is er in ieder geval. Ik vermoed dat dit een bespreekstuk wordt in de raad. Ja? Ook hier weer bij de oproep dat als u echt iets wil veranderen in het bestemmingsplan, dan gaat dat echt alleen maar met amendementen. Dus dan weet u ook wat u moet doen als u iets anders wil. Dan sluiten we dit agendapunt af.

## **12. Raadsvoorstel Wisseling samenstelling monumentencommissie en welstandscommissie**

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 12 en dat is het raadsvoorstel wisseling samenstelling monumentencommissie en welstandscommissie. Is er iemand die daar het woord over wil voeren? Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Ja, voorzitter, ik vroeg me alleen af, wij geven, wij benoemen als raad deze commissie of we stemmen alleen in. Maar wat is de betrokkenheid? Kan de betrokkenheid vanuit de raad bij de selectie een volgende keer wat verstevigd worden?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja, dank. Allereerst fijn dat de monumentencommissie en welstandscommissie mensen heeft kunnen vinden die dit willen doen. Dank aan de mensen die zich daarvoor opgeven en daar aandacht aan willen besteden. Onder de Omgevingswet blijft de monumentencommissie en welstandscommissie ook. Kan de wethouder aangeven of de rol ook hetzelfde blijft of dat we als raad daar op een gegeven moment nog een andere beslissing in kunnen nemen, dan wel daar iets over aan moeten geven voor de toekomst?

De voorzitter: Dank u wel. Is er iemand anders? De heer Cupedo.

De heer Cupedo (BVR): Ja, heel kort, voorzitter. Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Van Enk, of wij daar ook als raad wat invloed op kunnen hebben? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Idem.

De voorzitter: We hoeven niet te herhalen als we het eens zijn met vragen die gesteld zijn. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (pvdA): Voorzitter, een hele belangrijke commissie, welstand en monumentenzorg. Daar moeten we zuinig op zijn. We hebben vertrouwen in de selectiecommissie dat ze de juiste keuze hebben gemaakt en wij wensen ze veel succes met de beoordeling en behoud van onze mooie stad.

De voorzitter: Dank u wel. Heb ik iedereen gehad? Ja? Dan de heer Wit.

Wethouder de heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik kan eigenlijk kort zijn. Het feit is dat de raad benoemt de nieuwe commissie op voordracht van het college. Dat wil niet zeggen dat de mensen die momenteel voorgedragen worden niet kennis met u zouden willen maken. Dat hebben ze ook aangegeven, dat ze graag een keertje langskomen om kennis te maken en ook aan te geven wat hun werkzaamheden precies behelzen en hoe ze daarin staan. Dus die handreiking doen zij. Maar in principe is de commissie zoals die samengesteld wordt, is dat op voordracht van het college. Ja, de Omgevingswet, als dat verandert, dan betekent dat beide commissies overgaan maar de werkzaamheden blijven in principe hetzelfde. Mochten daar wijzigingen in komen die echt structureel zijn, dan zal ik daar zeker ook wel op terugkomen maar vooralsnog is daar geen sprake van. Volgens mij was dat het, voorzitter, was kort. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat voldoende beantwoording? De heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Maar ja, het antwoord is eigenlijk nee, geen betrokkenheid van de raad. En ik kan me toch verschillende modellen voorstellen. Ik zou me ook kunnen voorstellen dat je dat niet met de raad hoeft te bespreken maar dat je dat voorlegt aan een presidium of een fractievoorzittersoverleg. Iets meer betrokkenheid dan alleen maar een hamerstuk in de raad, dat lijkt me wel gewenst.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ik zou toch het voorstel aan het college willen doen om daar dan nog op terug te komen want we kunnen daar zelf keuzes in maken. Dat is als raad. Ik denk dat dat ook een beetje is waar de heer Van Enk op zinspeelt dus daar moeten we anders als raad dan naar gaan kijken. Dus als de wethouder niet nu inderdaad zegt dat, is het voor mij nu niet prima maar dan denk ik dat we daar graag zelf nog een keer naar kijken. Dan weet die dat alvast.

De voorzitter: Dan geef ik de griffie mee dat ze dat in het presidium een keer agenderen. De heer Wit, tweede termijn? Nee. Mag ik concluderen dat dit stuk wel als akkoordstuk naar de raad toe mag? Ik zie instemmend geknik, dan gaat dit als akkoordstuk naar de raad. Sluiten we dit agendapunt af.

### **13. Raadsvoorstel Gebiedsbudget en Mobiliteitspakket Oude Lijn**

De voorzitter: Dan gaan wij over naar agendapunt 13. Dat is het raadsvoorstel Gebiedsbudget en Mobiliteitspakket Oude Lijn. Ik begin bij GroenLinks, is daar iemand van u die het woord wil voeren?

De heer Van 't Eind (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Nou ja, heel kort, dank u wel voor het voorstel. Ik denk dat dit een goed voorstel is. Projecten die echt een aanvulling zijn voor Rijswijkers, daar kunnen we volgens mij alleen maar heel erg blij mee zijn. U vraagt extra budget wat dan gedekt zou moeten worden uit de exploitatie. Nou, dat gaat natuurlijk uiteindelijk om een verdubbeling van een investering die ook vanuit het Rijk meekomt dus volgens mij zou dat een no-brainer moeten zijn wat GroenLinks betreft. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loof, wilt u het woord voeren?

De heer Loof (VVD): Ja, dank u, voorzitter en ook dank aan de wethouder. Een aantal vragen. Het financieringstekort, dat zit met name in het realiseren van extra groen in het Havenkwartier omdat er extra groen aangekocht moet worden voor het realiseren van het groen. Verder is er nog veel onzekerheid over eventuele kostenstijging in de toekomst en onzekerheid over de MRDH-bijdrage van 437.000 euro. Want dat is kennelijk een verwachting. Waarbij de vraag, klopt dat? Hoe zeker is de bijdrage van 875.000 van het Rijk voor de herinrichting van het Jaagpad? Met andere woorden, nu wordt er gemeld dat de gemeente voor 1,3 miljoen gaat bijdragen maar klopt het dat het eventueel zelfs 2,6 miljoen wordt als het tegenzit? Graag daar wat extra toelichting op. Welke andere mogelijkheden heeft de gemeente onderzocht om dit gat van tenminste 1,3 miljoen te dichten? Waarom ligt deze vraag hier ook op dit moment nu voor en waarom wordt die niet voorgelegd aan de raad ter weging van andere voorstellen in het kader van de begrotingsbehandeling? Dan de vraag, als de raad nee zegt tegen deze 1,3 of tegen die 1,3 miljoen, dan heeft dat alleen consequenties voor vergroening van het Havenkwartier. Dat is een vraag. Heeft dat alleen consequenties voor vergroening van het Havenkwartier of ook voor alle andere projecten die hier worden genoemd of gaan die andere projecten gewoon door? Laatste vraag eigenlijk heel kort, wat krijgen we hiervoor terug en hoe erg is het als het niet zou doorgaan? Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Enk, geen vragen? BVR, de heer Braam.

De heer Braam (BVR): Ja, de meeste zijn al gesteld door de heer Loof. Enige wat wij toch wel bijzonder vervelend vinden is dat van het uitgangspunt wat we toch met zijn allen hadden vastgesteld, budgettair neutraal, dat we daar nu van afwijken. Het gaat toch weer om een dikke miljoen euro wat onttrokken moet

gaan worden van de algemene reserve. En die is al niet zo groot meer dus daar wil ik dan toch wel de zorg over uitgesproken hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de vragen van de heer Loof van de VVD en het gezegde van de heer Braam van Beter Voor Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik even hier. De heer El Majaoui.

De heer El Majaoui (PG&R): Ja, dank, voorzitter. Het is een goed voorstel. Het is ook een verbeteringsslag ten aanzien van deze vijf verzorgingsgebieden. Daar zijn we heel blij mee en we zijn ook blij met de subsidie die door het Rijk wordt verstrekt. Dus, nou ja, goed, en kort aansluitend op mijn collega Ed Braam heeft gegeven, hoe gaan we om met dat extra budget die wij moeten reserveren uit de algemene middelen? En het voorstel erbij omdat dat ook over mobiliteit gaat, groen en infrastructuur, is dat mogelijk dat wij dan de parkeergelden daar kunnen gebruiken? Tot zover, dank.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Baan (CU): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel ook voor dit stuk, een mooi stuk om te lezen. Fietsverbindingen, groene verbindingen, ecologie, u geeft goede richting voor Rijswijk en ook de omgeving die dan ook als een soort nudge op de fiets mag gaan komen. Dus zeer veel complimenten voor dit stuk en de richting. We zien er naar uit om dit gerealiseerd te krijgen ook. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Partij van de Arbeid, de heer Stuijtzand.

De heer Stuijtzand (PvdA): Dank u, voorzitter. Even kijken, vier vragen hierover. Even kijken, ik begin even bovenaan. Onze fractie heeft met interesse kennisgenomen van dit bestemmingsplan. We zijn onder de indruk van de groene ambitie. We hebben hier vier vraagjes over. Onze fractie valt het op dat bij het integraal stedenbouwkundig ambitiedocument Prinses Beatrixlaan niet meer wordt geschreven over ondertunneling maar over het nastreven van zes ambities waar ondertunneling niet genoemd wordt. Kan de ambitie voor ondertunneling ook niet gelijk worden meegenomen in dit plan? Vraagje twee, als de gemeenteraad niet instemt met het voorstel, vervalt de bijdrage van het Rijk in zijn geheel of pas als een specifiek project mogelijk niet wordt uitgevoerd? Vraagje drie is, onder alinea kanttekening staat de zin, het kan daarom zijn dat er extra of juist minder investering van de gemeente wordt gevraagd om de projecten uit te kunnen voeren. Wat wordt hiermee bedoeld en wat zijn de mogelijke gevolgen hiervan, zowel in projecten als in kosten? En de tenslotte laatste vraag, wat voor effect heeft deze mogelijk benodigde bijdrage op de solvabiliteit van onze gemeente? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik naar de fractie van Wij. De heer Zoghbi.

De heer Zoghbi (WIJ.): Dank je wel, voorzitter. Wij. Rijswijk heeft het stuk aandachtig gelezen. Fijn dat er een, via het Rijk een regeling is voor gemeenten om grotere projecten te realiseren. Fijn om een aantal wensen in Rijswijk te kunnen gaan realiseren ook. Mijn visie is alleen dat je dat moet doen als je er geld voor hebt en daarom hebben wij daar een aantal vragen over. De meeste vragen zijn al gesteld door collega Loof, de heer Loof, alleen hadden wij nog een aantal aanvullende vragen. Hoe is de keuze gemaakt voor de projecten die we terug kunnen lezen in het voorstel? Het verbeteren van de fietspaden rondom de Schaapweg lijkt ons ook een

goed project dat hierin zou passen. Andere vraag is, even kijken of die al gesteld is, kunnen we als Rijswijk wel zo'n potentieel risico lopen van 1,3 miljoen op dit moment, gezien onze huidige financiële situatie? Dat waren mijn vragen. O nee, ik heb nog één vraag, excuses. Kunnen er onderdelen uit dit project misschien tijdelijk verschoven worden zodat we er wel dekking voor hebben? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van D66, mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank voor het voorstel. Heel fijn te merken dat de gemeente proactief op zoek is gegaan naar financiering extern en daarmee 7 miljoen euro investeringsruimte heeft binnengehaald voor de stad mooier, beter en groener, leefbaarder dus, dat is top. En ja, dat is natuurlijk ook een tekort en om het als gemeente te cofinancieren voor 1,3 miljoen is natuurlijk een vraag aan het college, zijn er andere investeringen die uitgesteld kunnen worden of verlaagd kunnen worden? Maar misschien nog wel een veel belangrijker vraag, wanneer kunnen we de meerjareninvesteringsbegroting tegemoetzien? Een vraag die we volgens mij al meermaals gesteld hebben en ook hier weer zie als noodzakelijk iets voor de gemeente. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan het college, de wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Die vragen over het temporiseren van de investeringen of zodat er meer ruimte is, dat is echt de spijker op zijn kop. Het betreft hier niet een ontneming van de algemene reserve, dat zou gelijk iets doen met onze ratio's en de kengetallen, maar het is hier een investering en daar kan op worden afgeschreven. We beginnen pas met afschrijven op het moment dat het project is afgerond en dat is in 2030. Dus als we nu ja zeggen dan beginnen die afschrijvingen pas in 2030 te lopen en dan zijn we al een heel eind op weg natuurlijk, nou, dan is het project afgerond en wonen er al heel veel mensen in het Havenkwartier. Dus dat zegt iets over de financiële ruimte en het risico wat we daar lopen. Even kijken naar de tweede vraag van ...

De voorzitter: Sorry, ik zag even niet dat er een interruptie plaatsvond. De heer Braam.

De heer Braam (BVR): Op bladzijde 4 van 7 staat toch duidelijk dat het tekort in de exploitatie zal gedekt moeten worden uit de algemene reserve. Ik kan daar niets anders van maken.

De voorzitter: De heer Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Dat herken ik, die zin, en daar zal ik u dan schriftelijk moeten uitleggen hoe dat zich verhoudt tot het een en ander. Want het is feitelijk een investering waarop afgeschreven kan worden naar 2030 maar dan kom ik daar bij u op terug schriftelijk voor de raadsvergadering. U vroeg, D66, naar het meerjarig investeringsprogramma. Dat is een vraag voor de heer, de wethouder van financiën, Van Damme. Die heeft daar geloof ik ook al eerder een antwoord op gegeven maar die vraag kan ik u niet beantwoorden maar dat zou rondom de begroting of meteen na de begroting zijn. Maar daar moet u mij niet op vastpinnen, zeker niet in deze vergadering. Ik zal het hem doorgeven. Wij, Rijswijk, keuze voor projecten, hoe zijn we daartoe gekomen? Nou, dit is een heel mooi budget. Dit is nou echt een voordeel dat wij onderdeel zijn van de Verstedelijkingsalliantie, waarbij we gezamenlijk projecten hebben aangescherpt en gepositioneerd bij het ministerie van BZK. Je ziet dat aan die hele linie van de gemeente bij de Verstedelijkingsalliantie, omdat die plannen al zo op hoog niveau waren, dat ook WBI en hopelijk ook de Startbouwimpulsgelden daar terechtkomen. Het Rijk heeft niet alleen oog voor dus aantallen woningbouw en voor mobiliteit maar ook voor vergroening en heeft daar extra geld voor beschikbaar genomen. In totaal 70 miljoen voor die

Verstedelijkingsalliantie en 7 miljoen voor ons. We hebben, die projecten moesten dus wel voor ons gerelateerd zijn aan waar wij onze verstedelijkingsopgave hebben gelegd en dat is in de StadsAs. Een project die daar direct mee te maken hebben en ook grote projecten waar wij zelf al cofinanciering eigenlijk voor in de begroting hadden. Dus we zijn op zoek gegaan naar projecten die we al hadden en waar we ook al financiering voor grotendeels van hadden en dat opgevoerd bij het Rijk en daar op die manier zijn we tot die projecten gekomen. Een hele mooie lijst die al best wel ver gaat dan alleen maar die woningbouwprojecten. GroenLinks, bedankt wat u zei over het voorstel. Het financieringstekort, de vraag van de VVD, daar heb ik net iets over gezegd. Feitelijk, het is wel zo dat we in het Havenkwartier als we de ambitie uit het ontwikkelkader willen uitvoeren, dat we daar stevige ingrepen voor nodig hebben in het gebied. Dat gaat geld kosten en dat is helaas niet budgetneutraal. Sterker nog, ik denk dat dat veel meer geld gaat kosten. En wat fantastisch, wij hebben een subsidie gevonden of die kwam eigenlijk via de Verstedelijkingsalliantie aan en daarmee kunnen we die mogelijke tekorten dus heel stuk dempen. Dus wij gaan, en dat is dus het voorliggend voorstel. Dus we hebben overal financiering voor gevonden behalve voor die 1,3 miljoen die dus na 2030 afgeschreven zou kunnen worden. Wat krijgen we hiervoor terug? Nou, dat leest u in die pagina's die daar heel veel maar vooral denk ik de kern ervan, ook van de subsidie, is leefbaarheid. Dat is de hele reden waarom die subsidie in de lucht is gezet. De vraag van G&R heb ik niet helemaal gehoord of begrepen. Over parkeergelden had u het geloof ik over, daar moet u misschien in tweede termijn op terugkomen. Dan kom ik bij de PvdA, Prinses Beatrixlaan. Ja, we hebben het uitgangspunt voor de Prinses Beatrixlaan gezet in dit voorstel op doorstroming en op leefbaarheid en zo nog een aantal andere uitgangspunten. En voor de aanvraag van de subsidie doet het er niet toe wat voor een instrumenten we daarvoor gebruiken. Dus dat is de reden waarom het zo geschreven is. Over de projecten heb ik een en ander gezegd. Bijdrage effect op de solvabiliteit. Voor nu is dat effect dus nihil. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even het rijtje langs. Mijnheer Van 't Eind, heeft u nog vragen? Nee. De heer Loof.

De heer Loof (VVD): Ja, dank u, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording. Dat moet wel een hele goede schriftelijke toelichting gaan worden die u heeft toegezegd aan de heer Braam want er staat gewoon letterlijk in het stuk inderdaad, nou, wat de heer Braam aangeeft. Als dat erin blijft staan en de toelichting is anders, dan wordt het ook wel heel lastig om wat we nu moeten gaan wegen. We geven geen toestemming op de toelichting maar op het plan. Dus ik ben heel erg benieuwd naar wat erin die toelichting komt. Dat was het verder, voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Braam. Idem. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Dank u wel voor de beantwoording en voor nu kan ik aankondigen dat we er een bespreekstuk van willen maken.

De voorzitter: Kunt u ook aangeven waarom?

Mevrouw De Haan-Niesen (RB): Omdat we er zelf nog niet uit zijn over de vijf opties die genoemd worden met de bedragen erachter, we willen dat nog even heroverwegen hoe of wat.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. De heer El Majjaoui.



De heer El Majaoui (PG&R): Om mijn vraag nog te verduidelijken, het was meer een suggestie omdat dat te maken heeft met de inrichting van de omgeving, openbare ruimte. Is dat in plaats van het geld uit dat algemene middelen te halen, dat je dan aanspraak maakt op de parkeerreserve? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Baan niet. De heer Stuijzand.

De heer Stuijzand (PvdA): Dank u, voorzitter. De wethouder, bedankt voor de beantwoording van twee van de vier vragen. Maar volgens mij had ik nog geen antwoord gekregen op vraag twee en drie. Ik weet niet of ik het nog moet herhalen voor de wethouder?

De voorzitter: Doet u dat voor de veiligheid maar even.

De heer Stuijzand (PvdA): Ja. Even kijken, als de gemeenteraad niet instemt met dit voorstel, vervalt de bijdrage van het Rijk in zijn geheel of pas als een project mogelijk niet wordt uitgevoerd? En vraag drie was, onder alinea kanttekening staat de zin, het kan daarom zijn dat er extra of juist minder investering van de gemeente wordt gevraagd om de projecten uit te kunnen voeren. Wat wordt hier precies mee bedoeld en wat zijn de mogelijke gevolgen hiervan, zowel in projecten als in kosten? Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Zoghbi.

De heer Zoghbi (WIJ.): Yes, dank je wel, voorzitter. Bedankt voor de beantwoording van onze vragen. Ik heb nog wel één aanvullende vraag. U gaf aan dat de projecten die gekozen waren bestonden uit bestaande projecten. Betekent dit dan ook dat er al geld opzij was gezet voor al deze projecten? Waarom lezen we dat dan terug dat er geen dekking is voor de vergroening van het havengebied? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. Nogmaals dank voor de antwoorden, de verheldering van de investeringen en afschrijvingen. Wellicht kunt u aan uw collega Van Damme meegeven dat het zeer wenselijk is dat de investeringsbegroting voor de begroting aan de raad toekomt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Ik had nog een, ik heb gehoord wat de VVD heeft gezegd. En ik wil daarmee, daar herinnerde ik me dat ik een vraag over de eerste termijn niet had beantwoord namelijk over de zekerheid van de bijdrage van derden. Dat is eigenlijk wel redelijk zeker maar en ambtelijk is dat helemaal afgestemd maar formele besluitvorming moet nog plaatsvinden dus daar is altijd een onzekerheid. Maar dat gaat meestal toch heel erg soepel moet ik zeggen. Als het eenmaal ambtelijk geregeld is bij de MRDH en bestuur. G&R, bedankt voor de suggestie, de parkeerreserve. Ik denk dat we die even met rust moeten laten maar ik heb u gehoord, en u zult ook met interesse denk ik dan lezen, de financiële onderbouwing, waar dat in de begroting neerslaat, mijn toezegging naar de heer Braam. PvdA, excuus, twee vragen inderdaad niet beantwoord of ik had mijn woorden hier anders geïnterpreteerd. De projecten kunnen we ook deel, kunnen we ja zeggen op sommigen en nee op anderen en wat gebeurt er dan? Ja, dat zou theoretisch kunnen. Dan moeten we een amendement, et cetera, gaan doen maar dan snijden wij onszelf in de vingers. Wat ik net zei is dat wij, als we de kwaliteit van het Havenkwartier, en dan gaat het echt over de herstructurering, en u ziet die plattegronden allemaal in de bijlagen, als we die willen doorvoeren dan zullen we ook grond moeten aankopen en openbare grond moeten realiseren. Dat is duurder dan wat we bij het ontwikkelkader hadden

bedacht. En dat is onder andere door kostenstijging maar ook omdat we een systematiek hadden bedacht waarbij grond ingeleverd wordt door ondernemers vanwege hun ontwikkelpotentie, ingeleverd voor openbare ruimte en dat ze er vervolgens meer kunnen bouwen. Maar onder andere omdat we een cap hebben gezet op hoeveel woningen daar gebouwd kunnen worden gaat die constructie niet meer op ten aanzien van het creëren van die openbare ruimte daar. Daarom zijn we ongelooflijk blij dat het Rijk er nu is zodat we het ontwikkelkader wel kunnen uitvoeren. Heel kostenefficiënt, zou ik bijna willen zeggen maar het is natuurlijk nog steeds heel veel geld. Het zijn allemaal plannen, het zijn begrotingen en die kunnen wijzigen. We hebben enorme kostenstijgingen gezien. Maar dus dat is een disclaimer die misschien bij ieder plan wel gemaakt kunnen worden. Dan net zoals bij RijswijkBuiten is dus de vraag, wat gaan we nou doen? Gaan we onze plannen afschalen of gaan we investeren of, nou ja, dat is gewoon logische discussie als er kostenstijgingen zijn. Het kan ook meevallen natuurlijk. Zijn het bestaande projecten, Wij. Rijswijk? Ja, het zijn bestaande plannen en voor een heel groot deel hadden we daar geld al voor gereserveerd of hebben we geld binnen de vrije ruimte kunnen vinden. Maar ter waarde van, wat is het, de 1,3 miljoen hebben we dat niet gekund en dus daarom is het voorstel zoals het is. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee alles beantwoord. Dan ... De heer Loof, toch nog even.

De heer Loof (VVD): Ja, heel kort. Dank, voorzitter. Op welke termijn verwacht u die schriftelijke uitleg? Want ik denk dat dit gelet om dit af te stemmen met mijn fractie dat als dit een paar uur voor de raadsvergadering is, dat is te kort.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, de raadsvergadering is meen ik volgende week, dus ja, het staat als een paal boven water dat dat op korte termijn moet gebeuren. Maar ja, ik kan u ... U heeft er ook helemaal niks aan als ik nu zeg morgenochtend heeft u het maar u heeft een duidelijk iets gezegd, ja, waarvan akte.

De voorzitter: Ja, nou, daar ligt een duidelijke toezegging vanuit het college. Met die toezegging gaat die als bespreekstuk op verzoek van mevrouw Niesen naar de raad en daarmee sluiten we dit agendapunt af. Dan is het net na elf uur dus ik moet u formeel de vraag stellen van, gaan we nog even door? Maar mijn voorstel is dat we de vragen die gesteld zijn wel gewoon nu afhandelen. Is dat ... Nee, gewoon nu afhandelen want zo laat is het nou ook weer niet. Is dat akkoord? Ja? Dan gaan we dat doen.

#### **14. Vragenuur**

De voorzitter: Dan gaan we eerst even over naar de vragen van Beter Voor Rijswijk over de glasbakken. De heer Cupedo.

De heer Cupedo (BVR): Dank u wel, voorzitter. Aan de Goedendorplan ter hoogte van nummer 62 en 64 is door Avalex een grote bovengrondse glasbak geplaatst. De bak is neergezet op een oversteekplaats voor kinderen en aangewezen voor het plaatsen van de aan de bewoners verstrekte afvalcontainers. De omwonenden ervaren geluidsoverlast en rondom de container ligt glas die momenteel door de bewoners wordt verwijderd vanwege gevaar voor overstekende kinderen. Beter Voor Rijswijk heeft de volgende vragen. Op welke wijze heeft er participatie met de betrokken bewoners plaatsgevonden over de plek van deze bovengrondse gascontainer? Zo niet, bent u bereid de glascontainers per omgaand van deze locatie te verwijderen? En met de bewoners, in samenspraak met de bewonersvereniging De Hoek in gesprek te gaan voor een alternatief minder hinderlijke locatie? Een van de omwonenden heeft per mail bezwaar ingediend bij

Avalex maar ondanks de bevestiging dat deze binnen twee dagen zou worden gereageerd, niks meer vernomen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik het woord geven? De heer Wit.

Wethouder de heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de vragen want het is inderdaad niet een fantastische locatie waar deze container nu staat. Ik kom daar zelf regelmatig en het was mij ook al opgevallen dat een keer een vraag hierover gesteld. Het feit is dat wij die ondergrondse container hebben we al best wel lang geleden geplaatst, 2020 zelfs. En toen zijn voor deze locatie ook gesprekken gestart met omwonenden om te kijken via een participatieplatform, digitaal platform om te kijken waar mogelijk voor ondergrondse oplossing gekeken kon worden. Ja, toen heeft niemand gereageerd via dat digitale platform en toen hebben wij in 2022, 2023 weer een procedure gestart, een aanwijspprocedure voor ondergrondse containers omdat we ze, nou ja, het beleid hebben dat we ze ondergronds willen hebben. In het kader van deze procedure zijn toen zienswijzen ingediend door omwonenden. Dus toen, en zoals een goed bestuur betaamd hebben we ook naar die zienswijze gekeken en die gegrond verklaard op dat moment en is dus die ondergrondse glascontainer niet doorgegaan. Echter vanuit de wijk kwamen er wel weer heel veel vragen, wij willen graag een glascontainer hebben, dus de vraag was er wel, dus hebben we hem teruggeplaatst op deze locatie. Nou, nogmaals, het is niet ideaal, dat klopt, maar voor bovengrondse containers voeren we geen participatieproject om de doodeenvoudige reden dat het een tijdelijke situatie betreft. Nou ja, een tijdelijke situatie duurt natuurlijk wel wat langer als de ondergrondse situatie niet doorgaat. Een betere geschikte locatie voor deze bovengrondse container, ja, daar gaan we wel met de inwoners en ook de bewonersvereniging, niet alleen de bewonersvereniging maar met de inwoners en de aanwonenden weer in gesprek om te kijken hoe we dat kunnen doen. Ja, de aanwijspprocedure voor een ondergrondse container moet wel weer gelopen worden dus daar zit wel, gaat wel enige tijd overheen. Tegelijkertijd zullen we kijken wat we op dit moment kunnen doen maar ik kan u niet toezeggen dat we hem per direct gaan weghalen. Dat moet uiteindelijk blijven er altijd omwonenden, waar je hem ook neerzet, die er last van hebben. Wat betreft die omwonende die een mail heeft gestuurd en geen antwoord heeft gehad. Ja, dat vind ik heel vervelend dus we gaan ervoor zorgen dat die inwoner alsnog antwoord krijgt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Cupedo.

De heer Cupedo (BVR): Dank u wel. Is daar ook een mogelijkheid om die glascontainer in ieder geval wat te verplaatsen ten opzichte van die oversteekplaats van kinderen?

Wethouder de heer Wit : Nou ja, we zouden hem op een parkeerplaats kunnen zetten maar ik denk niet dat dat door de bewoners heel erg gewaardeerd wordt. Dus we moeten even kijken of die in ieder geval op een plek kan staan dat die veilig staat zodat het zicht goed is. Als daar inderdaad zorgen over zijn, dan kunnen we daar goed naar kijken. Maar ja, hij staat er niet voor niks. We hebben daar niet heel veel ruimte, dus het zal vrij snel dan een parkeerplaats gaan worden.

De heer Cupedo (BVR): Ja, als laatste toevoeging. Sorry, excuus, voorzitter.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

De heer Cupedo (BVR): Bij de slagboom van de tram, daar heb je waarschijnlijk ook nog wel wat ruimte.

De voorzitter: Nou, die suggestie wordt vast meegenomen.

Wethouder de heer Wit: Die suggestie nemen we mee maar ik zeg u nogmaals ook, ja, het gaat natuurlijk om een vrij lange weg dus op het moment dat we hem dus helemaal daar plaatsen, dan weet ik ook zeker dat er weer mensen van de andere kant van de straat zeggen, goh, waar is mijn glascontainer gebleven. Dus het is altijd zoeken, zoals u begrijpt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we over naar de vragen van, even kijken hoor, de Partij van de Arbeid over de onderhoudswerkzaamheden Jaagpad. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Gister op iBabs geplaatst, iedereen heeft ze kunnen lezen. Ik weet niet of de inleiding is vrij lang, of daar behoefte aan is dat ik hem voorlees maar ...

De voorzitter: Beperkt u zich even tot de vragen. Dank u wel.

De heer Van der Veer (PvdA): Het is duidelijk, het fietspad Jaagpad wordt heel mooi opgeknapt. Dat kost de nodige centen maar we krijgen er wel een mooi en veilig fietspad voor. Het is ook het fietspad en de bocht van de Tinbergenstraat waar altijd grote opleggers en vrachtwagens staan. Gevoel van veiligheid voor fietsers en wandelaars staat daarmee een beetje onder druk of ja, daar is een onveilig gevoel. Mijn vraag is, zou het niet mooi zijn vooruitlopend op de ontwikkelingen rond de Sijthofflocatie waar straks de vrachtwagens niet meer mogen staan, om na het opknappen van dit stuk asfalt, om daar een verkeersmaatregel te nemen om het parkeren daar niet meer toe te staan voor opleggers, vrachtwagens en ander groot verkeer? Dit bespaart ons geld straks met het onderhoud en de fietsroute wordt nog veiliger. En hoe, ja, graag een reactie van het college hierop.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Laar.

Wethouder de heer Van der Laar: Een heel terechte vraag want als we het ontwikkelkader in zijn volledigheid realiseren dan moet dat lekker wandelen zijn langs de Vliet en over het Jaagpad en zonder verstoring van hele grote vrachtwagencombinaties van bedrijven die daar parkeren, die vaak niet eens in Rijswijk gevestigd zijn. Regionaal is er, dan ben ik de locatie vergeten, is er een parkeerplaats waar grote vrachtwagens kunnen parkeren maar hier is het gratis. Dus dat zou je indirecte subsidie kunnen noemen. Is het, ben ik ermee eens dat dat een mooi stukje verbindingsweg is? Ja, daar heb ik antwoord op gegeven. Is het mogelijk om op dit gedeelte de vrachtwagens niet te laten parkeren? Het is alleen mogelijk op dit moment om grote voertuigen te parkeren van maandag en vrijdag tussen zes en zes uur. Dus 's avonds mogen ze er dus nu eigenlijk ook al niet staan. We zien dat grote vrachtwagens hier nu wel langer staan. In plaats van het nemen van een nieuw verkeersbesluit waar u om vraagt, zal ik bespreken met de burgemeester of er extra gehandhaafd kan worden. De ontwikkeling van de Sijthofflocatie zal daar natuurlijk een impuls aan geven en is de bedoeling dat dat helemaal wordt ingericht als een fietsstraat. Daarmee moet het gevoel van veiligheid verbeteren van fietsers en wandelaars, dat ben ik helemaal met u eens. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat voldoende beantwoording?

De heer Van der Veer (PvdA): Nou, ik zou graag willen horen dat u al het mogelijke in werking zet dat na het opknappen van dit stuk, dat we daar niet meer parkeren. Nou wordt er beroep gedaan op handhaving. Nou, we weten hoe die onder druk staat. Wordt in het weekend, het is een hotspot overigens ook, Tinbergenstraat voor allerlei activiteiten. Er wordt geslapen, ook in de vrachtwagens. Ik stel gewoon voor, zet alles in werking om te zorgen dat daar niet meer lang geparkeerd kan worden door deze grote voertuigen.

De voorzitter: De heer Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ik heb er een en ander over gezegd, over de richting waarop wij heengaan, hoe ik het voor me zie. Ik denk dat uiteindelijk het antwoord is dat we het hele havengebied moeten ontwikkelen en ook daar de Sijthofflocatie aan die grens. Maar als u zelf nu een verkeersbesluit wil om parkeerplekken op te heffen, dan zou ik u toch aanmoedigen om daar een motie voor in te dienen. Maar anders vervolg ik gewoon de weg zoals ik die heb geschetst. Voorzitter.

De heer Van der Veer (PvdA): Nou, dank voor de suggestie en we zullen het in ons achterhoofd houden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij over naar de vragen van, even kijken hoor, van Wij. De heer Zoghbi.

De heer Zoghbi (WIJ.): Dank je wel, voorzitter. Wij. Rijswijk heeft een aantal vragen over de PMD-afvalcontainers en de stand van zaken op dit moment. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het tijdelijk tot halt roepen van het leveren van PMD-containers aan inwoners van laagbouw in verschillende wijken in Rijswijk? Wanneer ontvangen wij als raad een terugkoppeling van de wijkgerichte gesprekken? Wat heeft dit tot nu toe gekost? En heroverweegt de gemeente het beleid over PMD-containers, wetende dat het tot veel weerstand heeft geleid en wetende dat andere gemeentes hiervan afzien? De laatste vraag heeft hier ook betrekking op dus die laat ik hierbij. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wit.

Wethouder de heer Wit: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, de stand van zaken is dat we de afgelopen week en de week daarvoor de gesprekken gehad hebben met de wijkbewoners van de verschillende wijken. Dat zijn hele plezierige gesprekken geweest, kan ik zeggen. Ik ben er elke dag zelf bij aanwezig geweest. Het ging in een open sfeer en ook met veel, nou ja, toch wel begrip maar ook frustraties. Dat leek me duidelijk. De komende tijd werken we die gesprekken verder uit en dat zullen we dan ook een verslag van opstellen en dat gaat dan terug naar de raad. Welke termijn dat exact is weet ik niet maar het komt in ieder geval zo snel mogelijk en daarmee hebben we ook de motie afgedaan. Ja, wat heeft het gekost, vraagt u? Ja, dat zijn we nog aan het onderzoeken exact. Want ja, daar zijn we nog steeds mee bezig. De wijkgesprekken hebben net plaatsgevonden, we zijn nog bezig met het opstellen van het rapport. Avalex moet ons nog definitieve kosten ook voor de komende, de afrekening nog sturen. We weten niet exact hoe dat gaat uitpakken. Eind oktober ontvangt de raad in ieder geval een rib over de uitvoering van de motie en ook de kosten die daar dus mee met de uitvoering van die motie gemoeid gaan. U vraagt, heroverweegt de gemeente het beleid met betrekking tot PMD-containers? Nou ja, het is aan de raad uiteindelijk om een besluit te nemen daarover. Wij gaan met een raadsvoorstel komen aan het einde van dit jaar, zoals ook in de planning staat. En daarin zullen scenario's voor verschillende wijzen om om te gaan met PMD maar ook met andere afvalstoffen, andere grondstoffen, om daar mee verder te gaan. En dat gaat, daarmee nemen we niet alleen de ambities en doelstellingen van het college, van de coalitie mee op maar nemen we ook de ervaringen van de afgelopen gesprekken in mee. Ja, en de vragen zoals u aangaf, ik denk dat ik die nu heb beantwoord. U stelt nog, u heeft digitaal de vraag gesteld over het raadsadres die er ligt. We hebben contact gehad met deze inwoner en ook hem ook van een antwoord voorzien. Maar op basis van de voorgestelde afdoening zal het college zich deze inwoner het raadsadres nog beantwoorden met een afschrift aan de raad. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Is dat voldoende beantwoording, de heer Zoghbi?

De heer Zoghbi (WIJ.): Ja, bedankt voor de beantwoording. Super. Misschien één aanvullende vraag want we hebben het dan over de kosten, dat krijgen we dan nog inzichtelijk. Op de Van Kooijweg in Rijswijk worden ook containers geplaatst van Avalex. Ontvangt de gemeente daar ook geld over? Puur een vraag wat hier ...

De voorzitter: De heer Wit.

Wethouder de heer Wit: Ja, nou, dat is een terrein van de gemeente wat daarvoor gebruikt wordt om tijdelijk op te slaan op het moment dat we nog in het proces zijn van het plaatsen van die containers dus daar ontvangen wij geen geld voor, nee. Nee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben wij daarmee het vragenuurtje, wat een kwartier heeft geduurd, ook mooi afgerond. Dank voor uw bijdrage vanavond en ik zou zeggen welterusten en tot dinsdag allemaal.